

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Zdravotně sociální fakulta

**Porovnání stávajících kritérií a nově navržených
kritérií pro zařazování subjektů a prvků kritické
infrastruktury v Jihočeském kraji a vliv na počet
subjektů.**

diplomová práce

Autor práce: Bc. Kateřina Krejčová
Studijní program: Ochrana obyvatelstva
Studijní obor: Civilní nouzová připravenost

Vedoucí práce: doc. Dr. rer. nat. Friedo Zölzer
Konzultant práce: Ing. Ladislav Karda

Datum odevzdání práce: 22.5.2012

ABSTRACT

In my thesis, I focused on the issue of the critical infrastructure (CI), the Czech Republic was obliged to implement in its legislation by the January 12, 2011. This was performed by amending the crisis law. The thesis describes generally the critical infrastructure, its history and development in the conditions of the Czech Republic as well as the European Union, the basic legal regulations and it also characterizes the concepts associated with this issue. In the scope of the research I focused on comparing the fields of CI, changes in criteria and principles of determining CI elements and influence of these changes on the number of the subjects of critical infrastructure in the South Bohemian Region. As it turned out during the elaboration, it is not simple to find out the newly established numbers of CI subjects.

Primary objective of this thesis was to compare valid criteria for critical infrastructure elements determination with earlier valid primary policies. As results ensue, the valid criteria are stricter, than earlier fundamentals used. Secondary objective was to compare original arithmetic subjects with new CI elements given, in South Bohemia Region. It turned out, that there is lesser amount of newly determined CI elements, but only one resort is possible to document from.

ABSTRAKT

Ve své diplomové práci jsem se zaměřila na problematiku kritické infrastruktury, kterou Česká republika byla povinna do 12. ledna 2011 implementovat do své legislativy. Stalo se tak novelizací krizového zákona. Práce popisuje obecně kritickou infrastrukturu, její historii a vývoj v podmínkách České republiky i Evropské unie, základní právní předpisy a také charakterizuje pojmy, které s touto problematikou souvisejí. V rámci výzkumu jsem se zaměřila na porovnávání oblastí KI, na změny v kritériích a zásadách určování prvků KI a vliv těchto změn na počty subjektů kritické infrastruktury v Jihočeském kraji. Jak se v průběhu zpracování ukázalo, zjistit nově stanovené počty subjektů KI není vůbec jednoduché.

Prvním cílem práce bylo porovnat platná kritéria pro určování prvků kritické infrastruktury s dříve platnými zásadami. Z výsledků vyplývá, že platná kritéria jsou přísnější, než dříve používané zásady. Druhým cílem bylo porovnat původní počty subjektů s nově stanovenými prvky KI v Jihočeském kraji. Ukázalo se, že nově stanovených prvků KI je méně, ale lze to doložit výsledky pouze z jednoho rezortu.

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to – v nezkrácené podobě – v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných fakultou – elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 22.5.2012

.....

Kateřina Krejčová

PODĚKOVÁNÍ

Na tomto místě bych ráda poděkovala všem, kteří mi věnovali svůj čas, pozornost a trpělivost při zpracování této práce. Především Ing. Ladislavu Kardovi, konzultantovi diplomové práce, za odborné vedení, cenné rady a připomínky.

OBSAH

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	7
ÚVOD.....	9
1. SOUČASNÝ STAV	10
1.1 Kritická infrastruktura.....	10
1.1.1 Základní pojmy	11
1.1.2 Popis současného stavu	15
1.1.3 Kritická infrastruktura ve světě a Evropské unii	22
1.1.4 Vývoj kritické infrastruktury v ČR	29
1.1.5 Význam kritické infrastruktury.....	33
1.1.6 Ochrana KI	35
1.2 Odvětví kritické infrastruktury	41
1.2.1 Prvky kritické infrastruktury v EU.....	41
1.2.2 Před novelizací krizového zákona.....	41
1.2.3 Po novelizaci krizového zákona	42
2. CÍLE PRÁCE A HYPOTÉZY	45
3. METODIKA	46
4. VÝSLEDKY	47
4.1 Vyhodnocení dříve platných zásad pro zařazování objektů KI.	47
4.2 Vyhodnocení platných průřezových a odvětvových kritérií pro zařazování objektů a prvků KI.	59
4.3 Porovnání všech zmíněných oblastí KI a kritérií pro jejich zařazení.	66
4.4 Počty subjektů KI v Jihočeském kraji.....	79
5. DISKUZE	83
5.1 Diskuze nad kritickou infrastrukturou.	83
5.2 Diskuze nad změnami oblastí KI.	85
5.3 Diskuze nad kritérii určování prvků KI a nad vlivem počtu subjektů KI.....	88
5.4 Diskuze nad oblastmi KI v Evropské unii a nad evropskou kritickou infrastrukturou.	89
6. ZÁVĚR	91
7. KLÍČOVÁ SLOVA	93
8. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	94
SEZNAM TABULEK	101
PŘÍLOHY	102

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

AČR – Armáda České republiky

ARGUS – Secure General Rapid Alert system – Systém pro rychlou výměnu informací

BRS – bezpečnostní rada státu

CIWIN – Critical Infrastructure Warning Information Network – Výstražná informační síť kritické infrastruktury

ČOV – čistička odpadních vod

EKI – evropská kritická infrastruktura

EPCIP – European Programme for Critical Infrastructure Protection – Evropský program na ochranu kritické infrastruktury

GŘ – generální ředitelství

HDP – hrubý domácí produkt

HOPKS – hospodářská opatření pro krizové stavy

HZS – hasičský záchranný sbor

IDS – integrovaný dopravní systém

IPPC – integrovaná prevence a omezování znečištění (oblast nakládání s odpady)

IS – informační systém

IZS – integrovaný záchranný systém

JčK – Jihočeský kraj

JPO – jednotka požární ochrany

KI – kritická infrastruktura

KIS – komunikační a informační systémy

MU – mimořádná událost

MZ – ministerstvo zdravotnictví

ODOS – objekty důležité pro obranu státu

OKI – ochrana kritické infrastruktury

OP – operační plán

OPIS – operační a informační středisko

ORP – obec s rozšířenou působností

OSVČ – osoba samostatně výdělečně činná

PČR – Policie České republiky
PFO – podnikající fyzická osoba
PKP – plán krizové připravenosti
PO – právnická osoba
ŘLP – řízení letového provozu
STL – středotlaká soustava
SŽDC – Správa železniční dopravní cesty
TP – technologické prvky
ÚSÚ – ústřední správní úřad
VCNP – výbor pro civilní nouzové plánování
VTL – vysokotlaká soustava
VVTL – velmi vysokotlaká soustava
ZZS – zdravotnická záchranná služba

ÚVOD

Každý stát, včetně České republiky, potřebuje infrastrukturu, která mu zajistí plnění svých základních funkcí a tím i správné fungování státu. Tato infrastruktura se při vývoji a vytváření státu formovala až do dnešní podoby. Potřeby státu se měnily vzhledem k mezinárodní situaci. Dříve bylo prioritní zajistit vojenskou stabilitu, svrchovanost, územní celistvost a demokratické základy státu. V současné době jsou tyto priority stále platné, ale už nejsou tak upřednostňovány a nejsou tak aktuální, protože nehrozí vnější ohrožení státu. V době míru se do popředí dostávají hrozby živelních pohrom, technických a technologických havárií a s nimi spojená potřeba ochrany životů a zdraví obyvatelstva, jejich majetku a také ochrana životního prostředí, zabezpečení vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku.

K dosažení těchto cílů je potřeba mít fungující infrastrukturu, která je nezbytná, životně důležitá, nebo chcete-li kritická. Aby se tato životně důležitá infrastruktura dala chránit, je nezbytné znát rizika a ohrožení, která by mohla způsobit její nefunkčnost a tím by ohrozila již jmenované základní funkce státu.

Česká republika se infrastrukturou, která má rozhodující význam pro její fungování, zabývá již přes deset let, ale až novelizací zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů se kritická infrastruktura stala jasným systémem s přesně definovanými pravidly a náležitostmi. Vytváření kritické infrastruktury v ČR prošlo několika obdobími, ve kterých docházelo ke změnám priorit, a tím i ke změnám oblastí KI. S transformacemi oblastí docházelo i ke transformacím způsobů určování prvků kritické infrastruktury. Některé změny byly razantnější a některé jen málo patrné. Všechny tyto změny směřovaly k současné podobě kritické infrastruktury.

Ve své diplomové práci se budu těmito změnami zabývat. Budu porovnávat jednotlivá období, kterými kritická infrastruktura prošla, budu zkoumat rozdíly v oblastech, které si Česká republika určila jako klíčové a také budu porovnávat vliv těchto rozdílů na způsob určování prvků KI a na samotný počet stanovených subjektů kritické infrastruktury.

1. SOUČASNÝ STAV

1.1 Kritická infrastruktura

Základní funkcí státu je mimo jiné ochrana chráněných zájmů, a to ochrana života a zdraví lidí, zvířat, majetku a životního prostředí. Stát zabezpečuje existenci lidské společnosti. K plnění těchto úkolů musí mít fungující kritickou infrastrukturu, která se tak stává neodmyslitelnou součástí bezpečnostního systému. V tomto systému platí určité pravidlo – bezpečnostní systém je tak bezpečný, efektivní a akceschopný, jak bezpečný je jeho nejslabší článek. Všechna hmotná zařízení, zařízení informačních technologií, sítí, služeb a majetku představují jednotlivé články tohoto systému. [1]

Do počátku roku 2011 bylo obtížné kritickou infrastrukturu legislativně začlenit. Neexistoval právní předpis, který by přesně definoval pojem KI, subjekty, objekty, ani způsoby ochrany tohoto zásadního systému. I přes absenci přímého legislativního zakotvení, tehdejší právní úprava umožňovala v této oblasti přiměřeně konat. Prostřednictvím krizového zákona bylo správním úřadům uloženo, aby k zajištění připravenosti na řešení krizových situací, které náleží do jejich působnosti, vedly přehled zdrojů rizik, dále aby prováděly analýzy ohrožení a odstraňovaly nedostatky, které by mohly vést ke vzniku krizové situace. Dalším úkolem, který vyplývá z tohoto zákona je tvorba krizových plánů. A v neposlední řadě jsou to i práva a povinnosti právnických a podnikajících fyzických osob, jako je zpracování plánu krizové připravenosti, pokud jde o PO nebo PFO, které zajišťují plnění opatření vyplývající z krizového plánu a také poskytovat a aktualizovat požadované údaje, které z tohoto zákona vycházejí. Tento postoj, ač nezmiňuje samotný pojem kritická infrastruktura, snižuje zranitelnost těchto, pro chod společnosti, důležitých objektů. [2]

Pohled České republiky na kritickou infrastrukturu se změnil s postojem Evropské unie, která zdůraznila důležitost ochrany významných objektů členských států a určila konečné odpovědnosti za tuto ochranu státům.

1.1.1 Základní pojmy

V následující kapitole objasním základní termíny, které jsou s tímto tématem spjaty a které jsou třeba pro pochopení dané problematiky a uvedu jejich charakteristiku.

Krizové řízení

„Krizovým řízením se rozumí souhrn řídicích činností orgánů krizového řízení zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik a plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s

- 1. přípravou na krizové situace a jejich řešením, nebo*
- 2. ochranou kritické infrastruktury.“ [3]*

Terminologický slovník krizového řízení definuje krizové řízení jako *„Souhrn řídicích činností věcně příslušných orgánů zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik, plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s přípravou na krizové situace a řešením krizové situace. Na krizové řízení je možno pohlížet z hlediska užšího nebo širšího významu tohoto pojmu. V širším významu se realizují opatření v oblasti obnovy a prevence, v užším významu se realizují opatření v oblasti přípravy (zejména krizové plánování), řešení krizové situace a likvidačních prací.“ [4]*

Infrastruktura

Tento termín vznikl v 19. století a původně označoval vojenská zařízení. Samotné slovo pochází z latinského výrazu *infra*, které znamená *vespod něčeho, o něco níže*. Infrastrukturu se označují všechna zařízení pro dlouhodobé užívání personálního, materiálního a institucionálního druhu, která zaručují funkčnost národního hospodářství. Obecně se dá také říci, že je to množina propojených prvků, které celou strukturu udržují pohromadě. Používá se v různých odvětvích i v různých smyslech. Nejčastěji je chápána ve vztahu k dopravě či k technickému vybavení. [2]

Pojem infrastruktura je také definován v zákoně č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Zde se infrastruktura popisuje jako:

- stavby určené pro účely HOPKS ve vlastnictví České republiky, k nimž má právo hospodaření správní úřad;
- stavby sloužící pro účely HOPKS, k nimž má ČR zřízeno věcné břemeno a které jsou ve vlastnictví právnických nebo podnikajících fyzických osob;
- technické zabezpečení těchto staveb vnitřními rozvody inženýrských a telekomunikačních sítí, počínaje přípojkou k veřejnému rozvodu těchto sítí;
- technologické vybavení těchto staveb;
- pozemní komunikace, dráhy, přístavy a letiště sloužící pro dopravní obsluhu těchto staveb. [5]

Veřejná infrastruktura

V českém prostředí je pojem veřejné infrastruktury definován zákonem č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů. Veřejnou infrastrukturou se rozumí pozemky, stavby a zařízení, které jsou rozděleny do čtyř oblastí:

1. dopravní infrastruktura, například stavby pozemních komunikací, drah, vodních cest, letišť a s nimi souvisejících zařízení;
2. technická infrastruktura, kterou jsou vedení a stavby a s nimi provozně související zařízení technického vybavení, například vodovody, vodojemy, kanalizace, čistírny odpadních vod, stavby a zařízení pro nakládání s odpady, trafostanice, energetické vedení, komunikační vedení veřejné komunikační sítě a elektronické komunikační zařízení veřejné komunikační sítě, produktovody;
3. občanské vybavení, kterým jsou stavby, zařízení a pozemky sloužící například pro vzdělávání a výchovu, sociální služby a péči o rodiny, zdravotní služby, kulturu, veřejnou správu, ochranu obyvatelstva;
4. veřejné prostranství, zřizované nebo užívané ve veřejném zájmu. [6]

Obranná KI

Výbor pro obranné plánování navrhl dokument „*Zásady plánování, financování a řízení výstavby a údržby obranné infrastruktury ČR*“. Zde je obranná infrastruktura

členěna na vojenskou a nevojenskou. Nevojenská obranná infrastruktura byla charakterizována jako „*komunikace, telekomunikace, objekty, stavby, pozemky a zařízení nezbytné pro řízení a zabezpečení ozbrojených sil České republiky, jejich mobilizační rozvinutí a realizaci Plánu obrany a operačních plánů, pro řízení a zabezpečení ostatních součástí obranného systému České republiky a realizaci jejich dílčích plánů obrany, pro řízení a zabezpečení spojeneckých ozbrojených sil a realizaci jejich operačních plánů a pro zabezpečení ochrany obyvatelstva*“. [7] Vojenská obranná infrastruktura představuje „*soubor objektů, staveb, pozemků a zařízení včetně nezbytných služeb a systémů potřebných k zajištění jejich provozu nezbytných pro přípravu a řízení obrany státu, rozvinutí a činnost ozbrojených sil a spojeneckých ozbrojených sil*“. [4]

Kritická infrastruktura

Postupem času se vyvíjely a utvářely různé definice tohoto pojmu. Od označení „*životně důležitá infrastruktura, která úzce souvisí s národním hospodářstvím*“, přes „*výrobní a nevýrobní systémy a služby, jejichž nefunkčnost by měla závažný dopad na bezpečnost státu, ekonomiku, veřejnou správu a zabezpečení základních potřeb obyvatelstva*“ [8], až po v zákoně uvedenou definici:

„*Kritickou infrastrukturou se rozumí prvek kritické infrastruktury nebo systém prvků kritické infrastruktury, narušení jehož funkce by mělo závažný dopad na bezpečnost státu, zabezpečení základních životních potřeb obyvatelstva, zdraví osob nebo ekonomiku státu.*“ [3]

Národní kritická infrastruktura

Národní kritickou infrastrukturou se rozumí objekty na území státu, které chrání a zabezpečuje stát a jeho vlastníci a nespádají do kategorie evropské kritické infrastruktury. [2]

Evropská kritická infrastruktura

„Evropskou kritickou infrastrukturou se rozumí kritická infrastruktura na území České republiky, jejíž narušení by mělo závažný dopad i na další členský stát Evropské unie.“ [3]

Prvek kritické infrastruktury

Prvkem kritické infrastruktury se chápe zejména stavba, zařízení, prostředek nebo veřejná infrastruktura, určené podle průřezových a odvětvových kritérií; je-li prvek kritické infrastruktury součástí evropské KI, považuje se za prvek evropské kritické infrastruktury. [3]

Subjekt kritické infrastruktury

Subjekt KI je provozovatel prvku kritické infrastruktury; jde-li o provozovatele prvku EKI, považuje se tento za subjekt evropské kritické infrastruktury. [3]

Ochrana kritické infrastruktury

„Ochranou kritické infrastruktury se rozumí opatření zaměřená na snížení rizika narušení funkce prvku kritické infrastruktury“. [3]

Průřezová kritéria (Určení kritické infrastruktury)

Těmito kritérii je soubor hledisek pro posuzování závažnosti vlivu narušení funkce prvku KI s mezními hodnotami, které zahrnují rozsah ztrát na životě, dopad na zdraví osob, mimořádně vážný ekonomický dopad nebo dopad na veřejnost v důsledku rozsáhlého omezení poskytování nezbytných služeb nebo jiného závažného zásahu do každodenního života. Průřezová kritéria navrhuje Ministerstvo vnitra. [3]

Odvětvová kritéria

Odvětvová kritéria představují technické nebo provozní hodnoty k určování prvku KI v odvětvích energetika, vodní hospodářství, potravinářství a zemědělství,

zdravotnictví, doprava, komunikační a informační systémy, finanční trh a měna, nouzové služby a veřejná správa.

Ministerstva a jiné ústřední správní úřady navrhují odvětvová kritéria a předkládají je Ministerstvu vnitra. [3]

Plán krizové připravenosti subjektu kritické infrastruktury

„Plán krizové připravenosti subjektu kritické infrastruktury je vymezen jako nástroj k zajištění připravenosti subjektu kritické infrastruktury na krizové situace, které mohou ohrozit funkci prvku kritické infrastruktury“. [9]

Styčný bezpečnostní zaměstnanec

Subjekt KI má za povinnost určit styčného bezpečnostního zaměstnance a informovat o tom příslušné ministerstvo nebo jiný ústřední správní úřad. Tento bezpečnostní zaměstnanec poskytuje za subjekt kritické infrastruktury součinnost při plnění úkolů stanovené krizovým zákonem. Styčným bezpečnostním zaměstnancem může být určena pouze odborně způsobilá osoba v této oblasti. Odborně způsobilou osobou se rozumí ten, kdo dosáhl vysokoškolského vzdělání absolvováním příslušného oboru v bezpečnosti České republiky, ochraně obyvatelstva nebo v krizovém řízení anebo má alespoň v jedné z těchto oblastí tříletou praxi. [3]

1.1.2 Popis současného stavu

V návaznosti na vydefinování základních pojmů je nutné si některé z nich zasadit do současného stavu.

Úloha kritické infrastruktury v krizovém řízení

Problematika kritické infrastruktury je nedílnou součástí krizového řízení a chceme-li omezit rizika v oblasti krizového řízení, je potřeba posílit samotné postavení krizového řízení ve společnosti. K posílení jeho kvality je nezbytné provést analýzu jeho současného stavu. V oblasti vstupů je potřeba se zaměřit na pravidelnou přípravu vedoucích pracovníků a funkcionářů v oblasti krizového managementu. Jejich

schopnosti zvládat krizové situace následně prověřovat nácviky a cvičeními. Tím se zároveň posílí význam managementu. Součástí je také povědomí o krizovém řízení, které je následně zpracováno do základních koncepčních dokumentů. Důležitou součástí je také implementace směrnic EU, zákonů a příslušných nařízení do naší legislativy. Dále je podstatná spolupráce s příslušnými orgány krizového řízení.

Preventivními opatřeními předcházet a následně tak omezovat dopady vážných krizových situací. Na strategické úrovni je potřeba připravit program financování v oblasti krizového řízení a také program optimalizace nákladů na bezpečnost.

Nastává otázka, co nejvíce ovlivňuje proces krizového řízení obecně, ale i ve vztahu ke kritické infrastruktuře. Jsou to:

- stanovování jasných cílů, které mají být dosaženy,
- souvislé analýzy rizik a hrozeb, které se ke krizovému managementu vztahují,
- pravidelné prověřování kvality krizového řízení, to je základním předpokladem pro jeho zdokonalování,
- strategické plánování ve společnostech,
- neadekvátní postavení krizového řízení v kontextu podnikatelských aktivit a jeho provázanost s ostatními projekty,
- kvalitní zpracování dokumentace,
- objektivnost přístupu nejvyššího managementu k otázkám krizového řízení,
- vzdělanost a pravidelné semináře o bezpečnostním prostředí. [10]

V případě, že se bude jednat o narušení nebo zničení životně důležité infrastruktury, bude přímo či nepřímo ohroženo obyvatelstvo, situaci nebude možné řešit standardními postupy a bude potřeba vyhlásit některý z krizových stavů, z těchto důvodů je nutná integrace veřejné správy do procesu kritické infrastruktury. Úkoly veřejné správy jsou tedy jasně dané. Jejím úkolem je prosazovat národní a mezinárodní politiku, zpracovávat legislativu, vyměňovat si informace s mezinárodními organizacemi a soukromým sektorem, hodnotit hrozby a zranitelnost, plánovat opatření, stanovovat finanční zatížení a další. [11]

Infrastruktura jako součást životně důležitých prvků

Infrastruktura se na jedné straně vztahuje ke specifickým funkcím, jako jsou dálnice, silnice a mosty, ulice; hromadná doprava, letiště a letecká síť; vodárny a vodní zdroje; čistírny odpadních vod; zpracování komunálního odpadu; výroba a přenos elektrické energie; telekomunikace a zpracování nebezpečného odpadu, ale na druhé straně se vztahuje i k polyfunkčním systémům. [2] Jako příklad takového polyfunkčního systému jsou HOPKS a jejich infrastruktura, která je potřebná k zabezpečení nezbytných dodávek, které představují výrobky, práce a služby, bez nichž nelze překonat krizové stavy. Tyto nezbytné dodávky slouží k uspokojení základních potřeb obyvatelstva České republiky umožňující překonání krizových stavů bez těžké újmy na zdraví. Pro podporu činnosti ozbrojených sil, ozbrojených bezpečnostní sborů, hasičských záchranných sborů a havarijních služeb a v neposlední řadě pro podporu výkonu státní správy. [5]

Historie kritické infrastruktury

Hrozby pro kritickou infrastrukturu mohou vycházet od jednotlivých pachatelů trestných činů, teroristických a kriminálních organizací, ale také z nepřátelských států. Díky tomuto faktu se stále více překrývá civilní a vojenské ohrožení i vnitřní a vnější bezpečnost. Obranná kritická infrastruktura úzce souvisí s pojmem „objekty důležité pro obranu státu“. Těmito objekty se rozumí pozemky a stavby umístěné ve vojenských újezdech a jejich příslušenství, které mají význam pro zajišťování obrany státu, ať už z pohledu politického, vojenského nebo hospodářského. Objekty důležité pro obranu státu jsou také pozemky a stavby určené k ochraně obyvatel, další objekty strategického významu, které určí vláda svým nařízením. Tento seznam je z důvodu obsahovaných informací veden jako utajovaný. Do ODOS dále patří pozemky a stavby, které za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu mohou mít strategický význam. [12]

Historie ochrany těchto objektů sahá až do období předmnichovské republiky, kdy se na střežení významných objektů státu nejvíce podílelo četnictvo, zvláště tedy četnické pátrací stanice, četnické pohotovostní oddíly, příslušníci Sboru uniformované stráže bezpečnosti, Finanční stráž, Celní stráž a případně městští strážníci. Objekty

důležité pro vojsko chránila armáda. Už v této době se všichni jmenovaní významně podíleli na řešení mimořádných událostí, příkladem mohou být povodně. Služební povinnosti četnictva přímo ukládaly provádění preventivních opatření, kontroly vodních toků a další.

V roce 1936 byly Vládním nařízením ustanoveny speciální jednotky Stráže obrany státu. Jako složky byli určeni příslušníci četnictva i jednotky armády. Stráže obrany státu byly cvičeny a určeny k ochraně státních hranic, komunikací, mostů a tunelů a také ke střežení vojenských a jiných důležitých objektů a pro spolupráci při ochraně veřejného pořádku a bezpečnosti. Tyto jednotky byly zrušeny za okupace v roce 1940.

V současnosti ochranu bezpečnosti důležitých objektů provádí Policie ČR, která by měla být posilována příslušníky Armády České republiky. Do budoucna se uvažuje o různých možnostech střežení vybraných důležitých objektů KI nově vznikajícími speciálními jednotkami. Variant a inspirací okolními státy je několik. [13]

Ještě v roce 2007 se subjekty kritické infrastruktury zařazovaly do čtyř kategorií. Tato kategorizace zachovávala stávající územní principy, tj.:

- Subjekty místní úrovně, označovány jako subjekty KI kategorie III.

Narušením subjektu KI z této kategorie by došlo k ohrožení obyvatelstva na území obce, či jeho části. Mezi opatření k eliminaci narušení funkce subjektu patřilo stanovení postupu odstranění závad, případně způsob náhrady jiným subjektem; stanovení postupu řešení následků mimořádné události; uzavření smluv (dohod), které obsahovaly řešení závad nebo zavedení provizorních náhrad, mezi obcí a subjekty KI kategorie III a dalšími právníky a fyzickými osobami; zapracování přijatých opatření do havarijního plánu kraje. Jako právní opora se daly využít § 23 a § 24 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (zákon o integrovaném záchranném systému) za podmínky, že jsou subjekty zahrnuty do havarijního plánu kraje nebo vnějšího havarijního plánu.

- Subjekty krajské úrovně, označovány jako subjekty KI kategorie II.

Při narušení či vyřazení prvku KI kategorie II by dopad postihl více obcí, části kraje nebo celý kraj. Opatřeními k eliminaci dopadů jsou stanovení postupu odstranění závad, případně způsob náhrady; stanovení řešení následků MU; uzavření dohod mezi krajem, subjekty KI kategorie II a dalšími dotčenými právníky a podnikajícími fyzickými osobami; zapracování přijatých opatření do krizového plánu kraje a zapracování opatření do plánu krizové připravenosti příslušného subjektu. Legislativní oporou byl § 29 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) za podmínky, že subjekt KI plní úkoly vyplývající z krizového plánu kraje.

- Subjekty národní úrovně, označovány jako subjekty KI kategorie I.

Dopad narušení by měl význam pro území dvou a více krajů nebo i celého státu. Vzhledem k faktu, že subjekty KI kategorie I jsou téměř nenahraditelné, při plánování opatření se kladl důraz na speciální řešení v územním plánování; stanovení postupu odstranění závad; stanovení způsobu dočasného provizorního řešení; stanovení postupu řešení následků, uzavření smluv mezi ministerstvy, ústředními správními úřady, subjekty KI kategorie I a dalšími PO a PFO; zapracování do krizového plánu příslušného ÚSÚ; zapracování do plánu krizové připravenosti, zajištění fyzické a kybernetické ochrany. K zabezpečení plnění těchto úkolů se využíval § 29 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) nebo zvláštní zákony (např. energetický zákon). Subjekty dále plní úkoly vyplývající z krizových plánů příslušných ministerstev.

- Subjekty nadnárodní úrovně, označovány jako subjekty KI zvláštní kategorie.

Narušení by mělo dopad na území dvou a více států EU včetně přeshraničního účinku na jiný druh infrastruktury. Opatření na ochranu této kategorie je fází vývoje a plánování. Stanovení vzájemných vazeb a dopadů mezi jednotlivými sektory a účastníky je velice náročné vzhledem k podmínkám fungování jednotlivých sektorů a rozsáhlosti samotného systému. [2]

Původní příprava Národního programu ochrany kritické infrastruktury v České republice vycházela z Evropského programu na ochranu KI (EPCIP). Cílem bylo zaměření na legislativní úpravy v oblasti kritické infrastruktury; úpravy metodik pro zpracování plánů v oblasti bezpečnosti; tvorbu a úpravy plánů zachování kontinuity činností subjektů KI k zajištění minimální funkčnosti KI; úpravy vnitřních předpisů, norem a standardů pro příslušné sektory KI z hlediska jejich dostatečnosti pro ochranu KI; zásady vyrozumění vlastníků v oblasti KI; vytvoření podmínek pro nácvik opatření k ochraně KI (simulátory ohrožení sektorů či subjektů) a vytvoření podmínek pro financování opatření ochrany KI. [2]

Postoj Evropské unie k národní a evropské kritické infrastruktuře

Evropská unie zaujala postoj, kterým chce, aby každý členský stát chránil svou národní KI pomocí společného rámce. To proto, aby se vlastníci a provozovatelé nemuseli potýkat s nesourodou směsicí pravidel a metodik, což by mohlo vést k dalším finančním nákladům. Členské státy by měly vypracovat dokument vycházející ze společného evropského rámce a přitom zavést adekvátní ochranná opatření. [14]

Pro sjednocení postupu členských států při řešení společných otázek OKI byl přijat termín Evropská kritická infrastruktura, kterým se rozumí KI, jejíž narušení či zničení by mělo vážný dopad na dva či více členských států nebo na jeden členský stát, je-li KI umístěna v jiném členském státě. To se vztahuje i na účinky způsobené závislostmi napříč odvětvími na jiných typech infrastruktury. [15]

Zelená kniha uvažuje o definici EKI. Ta by měla vycházet z přeshraničního charakteru, který bude mít pouze taková událost, která způsobí vážné dopady i za hranicemi státu, ve kterém se infrastruktura nachází. Evropská KI by měla zahrnovat takové materiální zdroje, služby, zařízení informačních technologií, sítě a majetek, která mají v případě nefunkčnosti vážný dopad na životy, zdraví, bezpečnost, hospodářství a ekonomiku ve dvou a více členských státech.

Zelená kniha dále navrhuje, aby postupná identifikace všech EKI zohledňovala zejména jejich vzájemné závislosti. Taková analýza vzájemných závislostí by měla přispívat k lepšímu ohodnocení možného dopadu hrozby a hlavně identifikovat, který

členský stát by byl v případě závažného narušení či zničení prvku KI zasažen. Tyto závislosti by se měly zvažovat obzvláště u informačních a komunikačních technologií. Na rozpoznávání těchto závislostí a následném zavedení opatření by se měly společně podílet Komise, členské státy a vlastníci/provozovatelé KI.

Evropská komise při zavádění EKI navrhuje následující kroky: prvním je příprava konkrétních kritérií podle jednotlivých odvětví pro identifikaci EKI, kterou uskuteční Komise spolu s členskými státy. Poté proběhne postupná identifikace a ověřování EKI členskými státy a Komisí v jednotlivých odvětvích a analýza nedostatků v bezpečnosti. Čtvrtým a pátým krokem jsou návrhy na základní ochranná opatření a po přijetí Radou zavedení těchto opatření. Posledním krokem je pravidelná kontrola, kterou budou zajišťovat členské státy a Komise. [14]

Postoj České republiky k národní KI

Česká republika zavedla systém určování prvků kritické infrastruktury tak, že ministerstva a jiné ústřední správní úřady vyžadují od provozovatele prvku KI informace nezbytné k určení těchto prvků. Dále opatřením určují samotné prvky kritické infrastruktury a také prvky evropské KI a o svém rozhodnutí informují Ministerstvo vnitra. [3]

V systému určování prvků kritické infrastruktury platí některé předpoklady. Prvním je naplnění definice kritické infrastruktury jako takové a prvku KI a také samotná aplikace průřezových a odvětvových kritérií. Při určování prvku KI se uplatňují dva odlišné postupy v návaznosti na to, zda se jedná o prvky, jejichž provozovatelem je organizační složka státu nebo prvky, jejichž provozovatelem není organizační složka státu, jsou tedy soukromé.

Postup pro určování prvku, jehož provozovatelem je stát probíhá následovně. Ministerstva a jiné ústřední správní úřady zašlou návrhy prvků, jejichž provozovatelem je organizační složka státu, Ministerstvu vnitra. Ministerstvo vnitra zpracuje seznam a předloží jej vládě. Vláda rozhodne na základě předloženého seznamu o prvcích KI formou usnesení vlády.

Při určování prvků, jejichž provozovatelem není organizační složka státu se postupuje: ministerstva a jiné ústřední správní úřady určí prvky, jejichž provozovatelem není stát, opatřením obecné povahy a následně bez zbytečného odkladu informují Ministerstvo vnitra, které následně informuje hasičský záchranný sbor příslušného kraje. [16]

1.1.3 Kritická infrastruktura ve světě a Evropské unii

Kritická infrastruktura v jednotlivých členských státech Evropské unie je provázaná a na sobě závislá. Poškození nebo vyřazení jedné infrastruktury v určitém členském státě může negativně působit na ostatní státy a na hospodářství EU jako celek. Nové technologie a globalizace způsobují, že mnoho jednotlivých infrastruktur je součástí rozsáhlejší sítě. Tím je celá kritická infrastruktura zranitelnější a je potřeba ji adekvátně chránit. [17]

Vývoj KI ve světě i v Evropě

V souvislosti s ochranou lidstva, jeho vývoje a zachování, se vždy objevovala ochrana nejen samotného člověka, ale i zajištění jeho základních potřeb v podobě surovin, technologií, zařízení a objektů. Tyto základní stavební materiály byly nezbytné pro zachování života, pro zajištění potřeb a pro fungování armád. Veškeré boje se ode dávna soustředily právě okolo takovýchto životně důležitých objektů. Lidstvo si také uvědomuje, že je nejvíce oslabitelné a zranitelné při ohrožení jejich primárních ekonomických, politických a společenských standardů.

Zkušenosti získané během druhé světové války napomohly k vědomí států, že je nezbytné zajišťovat funkčnost specifických zařízení, technologických procesů a infrastruktur. Státy si také začaly vytvářet sklady důležitých komodit, které byly považovány za nutné z hlediska obrany, funkce a akceschopnosti armády i společnosti. Naopak na konci 20. století došlo ke snížení důrazu v oblasti ochrany a obrany obyvatelstva zapříčiněné euforií z konce studené války. Zasáhly však velké přírodní katastrofy, technologické havárie a teroristické útoky, které připomněly, že válka není jediným možným ohrožením národních zájmů. Ukázalo se, že bez preventivních

opatření nelze spolehlivě a dostatečně zvládnout mnohé škody a následky těchto situací. Pro omezení nežádoucích následků byly do praxe zavedeny funkce pro podporu zvládnutí nouzové situace, jejichž zajišťování bylo prováděno v rámci nouzového i krizového plánování. [17]

Evropa nebyla první, kdo se o kritickou infrastrukturu začal zajímat. Již v roce 1997 se ve Spojených státech objevily první úvahy na toto téma. Důvodem byla tzv. kubánská krize. V roce 1998 vydal prezident USA Bill Clinton směrnici, která jako první komplexně pohlížela na problematiku kritické infrastruktury. Známe ji pod názvem *White paper*, neboli Bílá kniha. Tento dokument představuje KI jako soubor hmotných a nehmotných systémů, které mají rozhodující vliv na zachování základních funkcí státu a na ekonomiku. Mezi tyto systémy řadíme oblast telekomunikace, energetiky, bankovníctví, dopravu, zásobování vodou a záchranné služby. Hlavním smyslem Bílé knihy bylo přijetí opatření na ochranu těchto oblastí a k eliminaci její fyzické i elektronické zranitelnosti. Základním požadavkem této směrnice je realizace ochrany na úrovni státní, privátní i veřejnoprávní, tedy v celé společnosti. Byly tak stanoveny cíle, představena koncepce, poskytnuty zdroje a tím se kritická infrastruktura zařadila mezi národní životní zájmy řady států. [18]

Mezi prvními evropskými státy, které se začaly zabývat problematikou kritické infrastruktury, byly Velká Británie, Německo a Nizozemsko.

Již v roce 1999 bylo ve Velké Británii ustanoveno Koordinační centrum pro bezpečnost národní infrastruktury (*National Infrastructure Security Coordination Centre*) jako součást Ministerstva vnitra. Posláním tohoto centra bylo rozvíjet a koordinovat všechny vládní iniciativy k obraně a ochraně životně důležitých infrastruktur státu. Byly zde také identifikovány systémy významné pro zabezpečení funkce státu, jejichž narušení nebo vyřazení by vedlo ke značným negativním dopadům na hospodářství a společnost. Oblast KI zahrnuje veřejný i privátní sektor. [18] [19]

V roce 1997 v Německu vznikl Spolkový úřad pro informační bezpečnost (*Bundesamt für Sicherheit in der Informationstechnik*). Fyzickými stránkami bezpečnosti se zabýval Spolkový úřad civilní ochrany a pomoci při pohromách (*Bundesamt für Bevölkerungsschutz und Katastrophenhilfe*). Více než devadesát procent

objektů KI je v soukromém vlastnictví, proto v Německu hraje důležitou roli i Spolkové ministerstvo hospodářství a práce (*Bundesministerium für Wirtschaft und Arbeit*). Na konci roku 1999 Spolková republika Německo projednala a přijala dokument s názvem Informačně technické ohrožení klíčových infrastruktur v Německu. Tento materiál se stal základem pro další činnost v oblasti kritické infrastruktury. Vznikla zde i instituce Ochrana kritické infrastruktury, která zkoumá zranitelnost vlastní KI a navrhuje strategii ochrany a způsob spolupráce a kooperace veřejné správy se soukromými subjekty. [18] [19]

V Nizozemsku byl v roce 2001 schválen Akční plán bezpečnosti a boje proti terorismu. Součástí byl projekt ochrany kritické infrastruktury skládající se ze tří částí: rychlé zajištění míry kritičnosti KI, stimulování spolupráce veřejného a soukromého sektoru a analýzy rozdílů mezi přijatými a potřebnými ochrannými opatřeními. [19]

V červnu roku 2004 Evropská rada vyzvala Evropskou komisi, aby vypracovala celkovou strategii na ochranu kritické infrastruktury. V říjnu toho samého roku bylo přijato sdělení Ochrana kritické infrastruktury v boji proti terorismu (*Critical infrastructure protection in the fight against terrorism*). Obsahem jsou návrhy na zlepšení prevence, připravenosti a schopnosti reakce na teroristické útoky zasahující KI. Vymezuje základní pojmy, stanovuje oblasti KI a určuje potenciál kritické infrastruktury podle tří faktorů:

- Rozsah – ztráta prvku KI se hodnotí podle velikosti zeměpisné oblasti, která by mohla být negativně ovlivněna ztrátou nebo dostupností prvku (mezinárodní, vnitrostátní, místní).
- Závažnost – stupeň ztráty nebo nefunkčnosti může být hodnocen jako žádný, minimální, mírný nebo velký. Kritéria pro hodnocení závažnosti jsou veřejný dopad, hospodářský dopad, vliv na životní prostředí, vzájemná závislost, dopad na veřejnou správu a politický dopad.
- Vliv času – toto kritérium se zaměřuje na dobu, kdy by mohla mít nefunkčnost prvku nejvážnější dopad (tj. okamžitě, za 24-84 hodin, za týden, jindy).

Sdělení dále upozorňuje, že každý členský stát si musí v příslušné oblasti a odvětví a také v souladu s postupem EU určit infrastruktury na svém území, které jsou pro ně kritické. Společně s tím si musí určit i organizace nebo osoby odpovědné za bezpečnost zvolených infrastruktur. [20]

V listopadu 2005 Evropská komise přijala Zelenou knihu o Evropském programu na ochranu kritické infrastruktury (*Green Paper on European Programme for Critical Infrastructure Protection*). Hlavním cílem tohoto dokumentu je zapojit co největší množství subjektů a získat od nich odpovídající informace o nejvhodnějším přístupu k ochraně KI. Předkládá také možnosti k vybudování Výstražné informační sítě kritické infrastruktury (*Critical Infrastructure Warning Information Network – CIWIN*), která má za cíl posílit sdílení informací o ochraně KI mezi členskými státy EU. Tento systém by měl mít dvě hlavní funkce – zajištění fóra pro sdílení informací s důrazem na výměnu osvědčených postupů k ochraně KI a systém včasného varování pro subjekty kritické infrastruktury. [14] [21]

Rok 2006 přinesl dokument Sdělení komise o Evropském programu na ochranu kritické infrastruktury (*Communication from the Commission on a European Programme for Critical Infrastructure Protection*), které navrhuje zásady, postupy a nástroje k zavedení systému EPCIP. Cílem je zlepšení ochrany KI v Evropské unii s ohledem na veškerá ohrožení, a především na terorismus. [21] [22]

Směrnice Rady o určování a označování evropské kritické infrastruktury a posouzení potřeby zvýšit její ochranu (*Council Directive on the identification and designation of European critical infrastructures and the assessment of the need to improve their protection*) byla přijata v roce 2008. Tato směrnice poskytuje společný přístup k určování evropské kritické infrastruktury. [23]

V roce 2009 se Evropská unie zabývala oblastí tzv. kritické informační infrastruktury, která zahrnuje komunikační a informační systémy. Byl vydán materiál s názvem Ochrana Evropy před velkou škálou kybernetických útoků a narušení: zvýšení připravenosti, bezpečnosti a odolnosti (*Protecting Europe from large scale cyber-attacks and disruptions: enhancing preparedness, security and resilience*). Je zde vyzdvížena důležitost komunikačních sítí, které spolu s počítačovými systémy

a internetem představují páteř evropského hospodářství a jsou životně důležité pro občany, podniky i vlády. Dokument také navrhuje akční plán s následujícími opatřeními:

- Přípravenost a prevence – zajištění připravenosti na všech úrovních, a to pomocí celoevropské spolupráce, výměny informací a předáváním zkušeností mezi členskými státy.
- Detekce a reakce – vytvoření přiměřeného mechanismu včasného varování.
- Zmírňování a obnova – posílení evropského obranného mechanismu prostřednictvím národních a mezinárodních plánů a pravidelných cvičení v oblasti komunikačních a informačních systémů.
- Mezinárodní spolupráce – podpora priorit Evropské unie na mezinárodní úrovni. Návrh zásad a pokynů, vedení diskuzí, které povedou k dlouhodobé odolnosti a stabilitě internetu.
- Stanovení kritérií pro evropské kritické infrastruktury v odvětví informačních a komunikačních technologií.

Konečné zvýšení bezpečnosti a odolnosti těchto systémů je dlouhodobým cílem, jehož plnění je potřeba pravidelně hodnotit a navrhopvat přiměřená opatření. Budoucnost bezpečnosti sítí a informací je součástí bezpečnostní politiky Evropské unie. [24]

Základní dokumenty a nástroje EU ke kritické infrastruktuře

Zelená kniha

Cílem Zelené knihy, jak již bylo uvedeno, je účinná ochrana kritické infrastruktury zapojením velkého množství subjektů a získáváním od nich konkrétních informací. Účinná ochrana vyžaduje komunikaci a spolupráci na všech úrovních a mezi všemi zainteresovanými subjekty. EPCIP by měl minimalizovat veškeré negativní dopady nefunkčnosti KI na společnost, a to na co nejmenší možnou úroveň. Také by měl zajistit, aby v celé Evropské unii existoval přiměřený a rovnoměrný stupeň ochrany kritické infrastruktury, co nejmenší možnost jejího selhání a hlavně rychlá a účinná možnost nápravných opatření.

Jako základ Evropského programu na OKI by měly být následující principy:

- Subsidiarita – určuje, že ochrana KI je především v odpovědnosti na národní úrovni. To znamená, že ochrana kritické infrastruktury, samotná rozhodnutí a plány, spadají pod členské státy a vlastníky nebo provozovatele prvků KI. Komise by se zaměřovala pouze na OKI s přeshraničním dosahem.
- Doplňkovost – propojení společného rámce EPCIP a již existujících opatření. Zavedené mechanismy na ochranu KI by měly být nadále využívány a tak přispívat k celkové implementaci EPCIP.
- Důvěrnost – veškeré informace o ochraně kritické infrastruktury a jejich sdílení by zůstalo zachováno v důvěrném prostředí. Prevence před možným zneužitím, které by mohlo vést k narušení nebo selhání prvku kritické infrastruktury. Informace by byly na úrovni EU i na úrovni členských států utajovány a přístup k nim by byl povolen jen v potřebných případech.
- Spolupráce zainteresovaných subjektů – všichni účastníci na OKI by měli v rámci svých úloh aktivně spolupracovat a přispívat k rozvoji a implementaci Evropského programu na ochranu KI. Jedná se o členské státy, Komisi, normalizační orgány, vlastníky, provozovatele a uživatele. Vůdčí a koordinační úlohu by měly orgány členských států.
- Proporcionalita – ochranné strategie a opatření by měly chránit jen ty nejzranitelnější články KI. To znamená, že nelze chránit celou kritickou infrastrukturu a každou její část, ale je zapotřebí pomoci vhodných technik a analýz soustředit pozornost na nejrizikovější oblasti a jejich relativní význam pro celkovou infrastrukturu a samozřejmě také poměr nákladů a výnosů, které z ochrany plynou.

Další kapitoly Zelené knihy definují základní pojmy na úrovni EU – „*EKI by měla zahrnovat takové materiální zdroje, služby, zařízení informačních technologií, sítě a majetek, které mají v případě narušení nebo zničení vážný dopad na zdraví, bezpečnost, zabezpečení, hospodářský nebo sociální blahobyt ve dvou a více členských státech*“.

Navrhuje kroky pro zavádění Evropské kritické infrastruktury a úlohu národní kritické infrastruktury. K tomu také možnosti dozorčích orgánů, které by dohlížely na celkovou implementaci EPCIP a jejich jednotlivé pravomoci při koordinaci a monitoringu přijímaných opatřeních.

Zabývá se i rolemi vlastníků, provozovatelů a uživatelů KI, protože označením „kritická infrastruktura“ vznikají pro vlastníky a provozovatele určité odpovědnosti a povinnosti. Hlavními povinnostmi jsou:

- 1) Oznámení příslušnému orgánu státu, že objekt může být kritický.
- 2) Určení vedoucího představitele, který bude vystupovat jako styčný úředník pro bezpečnost.
- 3) Zřízení, zavedení a pravidelné aktualizace operačního plánu pro bezpečnost.
- 4) Účast na vypracování krizového plánu KI spolu s odpovědnými orgány.

Důležitou povinností vlastníků a provozovatelů je aktivní spolupráce a předávání informací, výměna názorů a společné podílení se na vývoji lepších postupů.

Samozřejmou součástí Zelené knihy jsou i otázky financování, průběžného hodnocení a kontroly postupu EPCIP v jednotlivých členských státech. Celý dokument je také protkán dotazy na názory a nápady států k jednotlivým kapitolám, aby Evropská unie měla zpětnou vazbu a přehled o úrovni jednotlivých států. [14]

System ARGUS a výstražná informační síť CIWIN

Haagský program navrhuje zřízení bezpečného a obecného systému pro rychlou výměnu informací (ARGUS) a krizové středisko Komise, které bude tento systém koordinovat. Dalším návrhem je Výstražná informační síť kritické infrastruktury (CIWIN). Tato síť bude doplňovat existující sítě a bude představovat základ pro bezpečnou výměnu osvědčených postupů a rychlých výstrah. CIWIN bude zaveden jako součást Evropského programu na ochranu KI a bude propojen se systémem ARGUS. Ten bude představovat logistické rozhraní, které zajistí rychlý tok informací mezi stávajícími systémy a jeho cílem bude dosažení maximální ochrany a bezpečnosti předávaných informací. [25] [26] [27]

1.1.4 Vývoj kritické infrastruktury v ČR

Důvody zavedení a rozvoje kritické infrastruktury

V každé fungující společnosti existuje část infrastruktury, která má rozhodující význam pro její fungování. Tato infrastruktura se označuje jako životně důležitá, respektive kritická. Úkolem celé společnosti je takovou strukturu chránit tak, aby fungovala za běžných, mimořádných i kritických podmínek.

Postoje k ochraně životně důležitých objektů se dlouhodobě vyvíjejí a v posledních několika desetiletích je zaznamenáno několik různých priorit. Zatímco v polovině 20. století byla prioritou hrozba jaderného napadení, o třicet let později začalo převládat ohrožení živelními pohromami. Zásadním zlomem byla také událost z 11. září 2001, kdy se do popředí dostala hrozba teroristickým napadením. [2]

Společenská infrastruktura je složitý systém prvků, které jsou navzájem propojeny a jehož kostru tvoří kritická infrastruktura. To znamená, že za všech podmínek musí být v provozu základní prvky, vazby a toky tohoto systému, které jsou základem schopnosti státu dosáhnout stability za každé situace a nastartovat další rozvoj. Zranitelnost jednotlivých složek výrazně přispívá ke zranitelnosti celého systému. Proto je zapotřebí znát jednotlivé prvky a vazby, abychom je mohli ochraňovat a tím ochraňovat celý systém. [1]

Rané začátky kritické infrastruktury

Do roku 1989 fungoval systém zvyšování odolnosti národního hospodářství směřovaný na přípravu činnosti za války. S postupem času a uklidňovaní situace se začal měnit i tento systém. V 90. letech minulého století nastalo snížení důrazu na obranu státu i obranu obyvatelstva a došlo ke zrušení jednotek civilní obrany, zastavila se branná výchova a omezovaly se další činnosti, které byly spojené s přípravou na válku. [28] Dalším mezníkem v oblasti bezpečnosti významných objektů byly povodně na Moravě v roce 1997. Vysoký počet lidských obětí, velké materiální ztráty a závažné problémy při obnově zasaženého území donutily začít tvořit systém, který by dokázal

zvládat dopady živelních pohrom, havárií a dalších ničivých událostí. V tomto směru bylo velkým pokrokem přijetí tzv. krizových zákonů v roce 2000. To znamenalo počátek budování integrovaného záchranného systému ČR. [17]

Formování do roku 2011

Oblastí přípravy na krizové situace je pověřen Výbor pro civilní nouzové plánování, který byl ustanoven 10. června 1998. VCNP je jedním z výborů Bezpečnostní rady státu. Postupem času jeho úkoly přesáhly rámec řešení krizových situací a postupně se přidávaly úkoly nové, jako je právě implementace a rozvoj kritické infrastruktury na našem území. [29]

Rok 2001 zahájil projednávání a formování bezpečnosti důležitých objektů státu. A to materiálem Bezpečnostní rady státu s názvem „*Definice a rozsah základních funkcí státu*“. Tento první oficiální vládní dokument se zabýval základními funkcemi státu za mimořádných událostí či krizových situací nevojenského charakteru.

Komplexněji se otázkami KI začal Výbor pro civilní nouzové plánování zabývat v roce 2002, kdy projednal usnesení „*Rozsah základních funkcí státu za krizových situací*“ a materiál „*Zpráva o národní kritické infrastruktuře a návrh zásad na její zabezpečení*“. Tato zpráva se zabývala vymezením pojmu a jednotlivých oblastí KI. Kritickou infrastrukturou se podle tohoto dokumentu rozumí povinnost vlády zabezpečit chování kontinuity hospodářského a sociálního života a zasáhnout, jestliže by měly být ohroženy elementární potřeby.

V roce 2003 připravilo Ministerstvo vnitra materiál „*Analýza zabezpečení základních funkcí státu a prvků kritické infrastruktury v ČR za krizových situací*“, který byl následně projednán VCNP. Tato analýza představovala první ucelený a souhrnný přehled situace v jednotlivých odvětvích KI. Projekt KI zahrnoval tři fáze:

- Informace o jednotlivých oblastech – mapování kritické infrastruktury v ČR.
- Přehled subjektů KI, které byly rozčleněny do tří částí – subjekty kritické infrastruktury s celostátním, regionálním a lokálním významem.
- Zajištění vzájemných vazeb a závislostí – rozbor situace v jednotlivých odvětvích ČR s vazbou na postupy mezinárodních organizací a institucí.

Hlavní aktivita v oblasti kritické infrastruktury spočívala v této době na členech VCNP, kteří i dnes navzájem spolupracují a dostávají pravidelné informace o stavu zkoumané problematiky. [30]

V jednotlivých oblastech KI jsou už i v této době uvedeny jednotlivé produkty nebo služby. V České republice je tak vytvořen Seznam subjektů kritické infrastruktury, který byl schválen usnesením VCNP. O rok později bylo stanoveno deset oblastí a 42 produktů nebo služeb KI. [30]

„Zpráva o stavu řešení problematiky kritické infrastruktury“ byla vydána v roce 2006 a reagovala na přístup mezinárodních organizací, NATO a EU, k problematice řešení ochrany KI. Poprvé tak byly srovnávány kroky České republiky a zahraničí v oblasti ochrany kritické infrastruktury. [31]

O rok později projednal VCNP materiál s názvem „Zpráva o řešení stavu problematiky kritické infrastruktury v České republice“. Součástí tohoto dokumentu byla analytická část, která se podrobně zabývala situací v jednotlivých oblastech KI a stavem řešení celé této problematiky v obecné rovině. Tento dokument také stanovil novou definici kritické infrastruktury, která nyní zněla: „Kritickou infrastrukturou se rozumí výrobní i nevýrobní systémy a služby, jejichž nefunkčnost by měla závažný dopad na bezpečnost státu, ekonomiku, veřejnou správu a zabezpečení základních životních potřeb obyvatelstva“. Tato zpráva se také stala podnětem k vypracování navazujících dokumentů. [32]

Vláda ČR přijala v roce 2008 usnesení „Harmonogram dalšího postupu zpracování dokumentů Komplexní strategie ČR k řešení problematiky KI a Národního programu ochrany KI“. Strategie měla představovat dohodnutý rámec pro zpracování dalších koncepčních materiálů a měla rozvrhnout konkrétní kroky a opatření. Jedním z těchto kroků byl Národní program OKI, kde byly zpracovány další strategie, koncepce a analýzy stanovené pro jednotlivé oblasti KI, ze kterých následně vycházely odpovídající úkoly, odpovědné osoby a časové rozvržení. [33]

V tomto období bylo vymezeno devět oblastí a 37 produktů a služeb kritické infrastruktury. Těchto 9 oblastí bylo považováno za prioritní z hlediska fungování společnosti. [34]

Usnesení Bezpečnostní rady státu č. 5 ze dne 5. ledna 2010 ke Komplexní strategii České republiky k řešení problematiky kritické infrastruktury a Národnímu programu ochrany kritické infrastruktury bere na vědomí přehled plnění úkolů a změn v Komplexní strategii a aktualizuje Harmonogram dalšího zpracování těchto dokumentů. [35]

Po změně krizového zákona – od roku 2011

Existuje hned několik důvodů novelizace zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů. Hlavním důvodem byla nutnost zapracovat požadavky Směrnice Rady Evropské unie č. 2008/114/ES ze dne 8. prosince 2008 o určování a označování evropských kritických infrastruktur a posuzování potřeby zvýšit jejich ochranu. Nejzazší lhůta pro zapracování tohoto dokumentu do české legislativy, byla stanovena na 12. ledna 2011. Česká republika tuto lhůtu stihla jen velmi těsně, novela zákona nabyla účinnosti dnem 1. ledna 2011. Dalším podstatným důvodem novelizace byla potřeba legislativně řešit problematiku kritické infrastruktury na národní úrovni, jako výchozí požadavek na vymezení evropské KI. Posledním argumentem byla úprava nejasných vztahů a kompetencí v oblasti krizového managementu na úrovni krajů a obcí a další úkoly a zásady vyplývající z materiálů projednaných vládou v předchozích letech (např. Usnesení vlády ze dne 25. února 2008 č. 170 o Harmonogramu dalšího postupu zpracování dokumentů Komplexní strategie ČR k řešení problematiky kritické infrastruktury a Národního programu ochrany kritické infrastruktury, ve znění usnesení vlády ze dne 2. března 2009 č. 222).

Se změnou zákona souvisí i změna nařízení vlády č. 462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon). [36]

Novelizovaný krizový zákon formuluje veškeré základní pojmy, které se pojí s kritickou infrastrukturou, ukládá povinnosti při určování prvků KI a požadavky na ochranu KI, jednoznačně definuje subjekty kritické infrastruktury a jejich úkoly vyplývající z označení kritická infrastruktura. [3] Nařízení dále určuje náležitosti plánu

krizové připravenosti subjektu KI a způsob jeho zpracování. [9] MV - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR zpracovalo Metodiku zpracování plánů krizové připravenosti, která stanovuje způsob zpracování PKP subjektu KI. Jsou zde přesně vymezeny jeho části (základní, operativní a pomocná) a obsah, který by měly splňovat. Metodika nabyla účinnosti dnem 1. ledna 2012. [37]

1.1.5 Význam kritické infrastruktury

Kritická infrastruktura je nedílnou součástí lidského systému, která je složena ze vzájemně propojených sítí a uzlů. Vzájemné propojení znamená závislost. Ochrana musí být zaměřena vůči všem jevům, které by mohly mít negativní dopad na společnost (živelní a jiné pohromy, člověkem vytvořené interakce, vazby a toky v lidské společnosti). Tyto skutečnosti činí problematiku KI komplexní, mnohaoborovou a mezioborovou s řadou technických, organizačních, právních, finančních, manažerských, vzdělávacích, mezinárodních a dalších aspektů.

Význam kritické infrastruktury spočívá tedy v tom, že se jedná o propletený svazek klíčových systémů pro ochranu životů, zdraví a bezpečí lidí a majetku, k zajištění minimálního chodu ekonomiky a správy státu. [38]

Veřejná správa a kritická infrastruktura

Neustálé rozvíjení koncepce krizového plánování a krizového řízení, které zahrnuje plánování, přípravu, koordinaci a sjednocení postupů orgánů veřejné správy, právnických a podnikajících fyzických osob při přípravě na krizové situace, je základem úspěšného zvládnutí mimořádných událostí a krizových situací. [39]

Veřejnou správou se rozumí správa veřejných záležitostí, která je uskutečňována ve veřejném zájmu. Je potřeba zaručit její funkčnost, proto musí být svěřena určitému subjektu, kterým je v první řadě stát a dále zákonem zmocněné jiné subjekty. Veřejná správa je tvořena dvěma subsystemy, státní správou a samosprávou. Někdy nastává problém určit, kdy se záležitost stane veřejným zájmem. To neplatí u bezpečnosti a ochrany obyvatelstva, resp. ochrany společnosti. Jak vyplývá z článku 3 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění pozdějších předpisů,

ochranu a bezpečnost ČR zajišťují ozbrojené síly, ozbrojené bezpečnostní sbory, záchranné sbory a havarijní služby a je to také jedna ze základních funkcí státu. Bezpečnost a ochrana obyvatelstva je tedy veřejným zájmem, a proto by orgány veřejné správy měly adekvátně konat.

Akceptace, že problematika bezpečnosti a ochrany obyvatelstva patří mezi veřejný zájem, však automaticky nevede k tomu, že subjekty veřejné správy se nějakým způsobem komplexně a průběžně touto činností zabývají. Ne příliš efektivní fungování veřejné správy v historii ČR by mohlo mít příčinu v úrovni připravenosti pracovníků veřejné správy, kteří nedokázali včas identifikovat a reagovat na přicházející hrozby. To je důvod, proč příprava lidí a jejich celoživotní vzdělávání, je takovým důležitým aspektem v ochraně životních zájmů státu. [40]

Vzdělávání a výzkum v oblasti KI

Problematika OKI je součástí „*Základních strategických cílů a priorit výzkumně-vývojové podpory procesu civilního nouzového plánování*“. Jde především o orientaci bezpečnostního výzkumu na analýzy zranitelnosti a obnovitelnosti (popř. nahraditelnosti) jednotlivých prvků KI a na zpracování dokumentů, které se zaměřují na snížení zranitelnosti KI a na tvorbu plánů řešení narušení kritické infrastruktury. Oblast vzdělávání je realizována s Koncepcí vzdělávání v oblasti krizového řízení, do níž je zahrnuta i problematika kritické infrastruktury. [11]

Výzkum v současné době řeší:

- vnitřní propojení částí v systému,
- postupy a cíle OKI z manažerského pohledu na úrovni státu,
- možné rozdělení úkolů ochrany KI mezi veřejný a privátní sektor,
- nároky na řídicí personál vlastníků KI a technologií,
- obecný rámec pro bezpečnost kritické infrastruktury. [38]

Cílem výzkumu je analýza systémů KI, stanovení jejich charakteristik a návrh technologie minimalizace možných rizik a hrozeb na přijatelnou úroveň z pohledu ekonomiky i společnosti. Také má zabezpečit funkci veřejné správy a ochrany

obyvatelstva a zdokonalit systém krizového plánování pro potřebu operativního použití v reálném čase. [41]

1.1.6 Ochrana KI

Problematika ochrany kritické infrastruktury je tématem bezpečnostní vědy již od 70. let minulého století, ač v té době se ještě nejednalo o konkrétní způsoby ochrany KI jako je tomu v dnešní době. V České republice se o této problematice začalo výrazněji hovořit až na konci 90. let, především v souvislosti se začleňováním republiky do mezinárodních struktur a s procesem evropské integrace. V dnešní době je termín kritická infrastruktura fenomén, který se prolíná celou řadou odvětví. [42]

Ochrana kritické infrastruktury je proces, který je zaměřen na zajištění fungování subjektu KI a prvků, které subjekt vlastní nebo provozuje tak, aby nemohlo dojít k jejich selhání při započítání všech možných rizik a hrozeb. [11]

Smyslem ochrany KI je snížení zranitelnosti systému, resp. zvýšení odolnosti vůči účinkům mimořádných událostí. Je tedy nutno mít připravená opatření, která zmírní nebo odstraní škody, a preventivní opatření, kterými je možné zabránit vzniku mimořádných událostí nebo udržet jejich následky v nejnižším možném rozsahu. [2]

Bezpečnostní systém ČR a Bezpečnostní strategie ČR

Bezpečnostní strategie České republiky je základním dokumentem, na který navazují další strategie a koncepce a představuje základní hodnoty, zájmy, přístupy, ambice a nástroje pro zajištění bezpečnosti ČR, ochrany a obrany jeho občanů. Je základním úkolem vlády a orgánů veřejné správy, aby zajistily bezpečnost obyvatelstva, svrchovanost a územní celistvost a demokracii. Nástrojem pro dosažení těchto cílů je funkční a rozvíjející se bezpečnostní systém. Bezpečnostní strategie také definuje životní, strategické a další významné zájmy státu. Uvádí bezpečnostní hrozby, které mohou ohrozit Českou republiku, mezi jinými i hrozbu terorismu, kybernetické útoky, přerušení dodávek strategických surovin nebo energie a dokonce samotné ohrožení funkčnosti kritické infrastruktury. V neposlední řadě nastiňuje strategii prevence a potlačování těchto bezpečnostních hrozeb. [43]

Strategie a cíle ochrany

Základním strategickým přístupem v ochraně obyvatelstva je fakt, že:

- nic není absolutně bezpečné,
- prvky i sítě kritické infrastruktury mohou dříve či později selhat, a proto je nutné mít zpracované plány,
- řízení bezpečnosti se musí opírat o současné znalosti. [38]

Bezpečnostní strategie ČR k ochraně kritické infrastruktury uvádí, že je žádoucí:

- zvyšovat ochranu a odolnost prvků národní a evropské KI,
- spolupracovat s vlastníky/provozovateli prvků KI,
- zachovat kontrolu státu nad KI a nesnižovat jeho vliv ve strategických společnostech působících v jednotlivých oblastech kritické infrastruktury. [43]

Bezpečnost KI

Bezpečnost kritické infrastruktury je soubor opatření, která zohledňují podstatu KI a všech možných rizik i hrozeb a směřují k fungování prvků, vazeb a toků kritické infrastruktury tak, aby za žádných okolností nedošlo k jejich selhání. [44]

Základním dokumentem, který má zaručit bezpečnost prvku kritické infrastruktury je plán krizové připravenosti prvku KI. Jak název napovídá, jedná se o plán, který zpracovává subjekt KI, a to do jednoho roku od rozhodnutí vlády nebo ode dne nabytí právní moci opatření obecné povahy, kterým byl prvek kritické infrastruktury určen. V tomto plánu jsou identifikována možná ohrožení funkce prvku KI a stanovena opatření na jeho ochranu. Jestliže je prvek KI členěn do více samostatných celků, může být pro každý takový celek zpracován dílčí plán krizové připravenosti, který je součástí plánu krizové připravenosti kritické infrastruktury. [3]

Plán krizové připravenosti subjektu KI se skládá ze základní části, operativní části a pomocné části. Základní část obsahuje vymezení činnosti PO nebo PFO, úkoly a opatření na ochranu před hrozbami, charakteristiku krizového řízení subjektu a přehled a hodnocení možných zdrojů rizik a analýzy ohrožení a jejich možný dopad na provozovanou činnost. Tyto náležitosti jsou shodné s náležitostmi plánu krizové

připravenosti. Navíc je zde požadován seznam prvků kritické infrastruktury a identifikace možných ohrožení funkce prvku KI. Operativní část obsahuje náležitosti zaměřené na ochranu funkce prvku KI. Tato ochrana spočívá v opatření vyplývajících z krizového plánu příslušného orgánu krizového řízení a způsob zajištění provedení, způsob zabezpečení akceschopnosti právnické nebo podnikající fyzické osoby pro zajištění provedení krizových opatření, postupy řešení krizových situací, přehled spojení na příslušné orgány krizového řízení a přehled plánů využitelných při řešení krizové situace. Pomocná část, která je také zaměřena na ochranu funkce prvku KI obsahuje přehled právních předpisů využitelných při přípravě a řešení mimořádné události, přehled uzavřených smluv k zajištění provedení stanovených opatření, zásady manipulace s plánem krizové připravenosti, geografické podklady a další důležité dokumenty, které souvisejí s připraveností na mimořádné události nebo krizové situace.

Subjekt KI při přípravě plánu připravenosti subjektu kritické infrastruktury projednává s příslušným ústředním správním úřadem možná ohrožení funkce prvku KI a opatření na jeho ochranu.

Aktualizace tohoto plánu se provádí v čtyřletých intervalech od jejího schválení. Dojde-li ke změně, která má dopad na obsah plánu, provádí se její aktualizace bezodkladně. [45]

Komplexní strategie ČR k řešení problematiky KI

Tato strategie vychází z výsledků posouzení situace v oblasti problematiky OKI u nás i ve světě a zároveň navazuje na předchozí dokumenty, které byly projednávány v rámci Výboru pro civilní nouzové plánování, Bezpečnostní rady státu a vlády ČR. Jedná se o materiály již v mé práci zmiňované – Zpráva o řešení problematiky KI v ČR z roku 2007, Harmonogram dalšího postupu zpracování dokumentů Komplexní strategie ČR k řešení problematiky KI a Národního programu OKI (dále jen Harmonogram), který byl projednán v únoru 2008 a Aktualizace usnesení vlády č. 170 k Harmonogramu z roku 2009. Strategie současně respektuje Směrnici Rady EU č. 2008/114/ES o určování a označování EKI a o posuzování potřeby zvýšit jejich ochranu a využívá její dosavadní zkušenosti z této oblasti.

Komplexní strategie ČR ve své jedné části shrnuje problematiku kritické infrastruktury v Evropské unii a NATO a vliv na kritickou infrastrukturu v České republice.

Další část se zabývá principy a cíli k řešení problematiky KI. Říká, že „základním principem řešení problematiky KI je zajištění fungování klíčových a strategických infrastruktur s cílem zabezpečit ochranu obyvatelstva“. Také shrnuje, že základní potřeby společnosti jsou zabezpečovány životně důležitými funkcemi společnosti a ty závisí na infrastrukturách. Tyto infrastruktury posuzujeme podle kritérií závislosti, alternativ a těsnosti propojení. Z toho plyne posouzení, zda jsou nebo nejsou kritickými pro obyvatelstvo a stát. V této části ještě určuje, kdo jsou klíčoví účastníci procesu. Jsou jimi zástupci státního a soukromého sektoru (vláda, ústřední správní úřady jednotlivých oblastí a vlastníci/provozovatelé KI). Právě vlastníků a provozovatelům bude svěřena hlavní odpovědnost za provedení opatření k ochraně KI. Zásadní také bude úroveň vzájemných vztahů a schopnost vzájemné komunikace.

Část tři tohoto dokumentu nezapomíná ani na definování základních pojmů v oblasti KI a na základní úkoly a východiska pro řešení oblasti kritické infrastruktury.

Oblast bezpečnostního výzkumu v kritické infrastruktuře je začleněna do 7. rámcového programu výzkumu EU na období let 2007-2013, jenž má za cíl zlepšit koordinaci výzkumných kapacit, zvýšit „kulturu bezpečnosti“ ve společnosti a posílit konkurenceschopnost v oblasti výroby bezpečnostních zařízení. V České republice je bezpečnostní výzkum v pojetí vědeckého zkoumání a experimentování, které má za cíl dosáhnout vysoké úrovně poznatkové, technické a technologické. To by mělo umožnit České republice získat, osvojit si, udržovat a rozvíjet specifické schopnosti důležité pro zajištění bezpečnosti státu. Vlastní výzkum, vývoj a inovace, které se dotýkají bezpečnosti KI budou realizovány prostřednictvím průřezového programu „Bezpečnostní výzkum pro potřeby státu v letech 2010 až 2015“ BV II/2 a BV II/2, které byly vládou schváleny na začátku roku 2009.

Velmi důležitou součástí k zajištění podmínek bezpečnosti prvků KI a pro řešení možných mimořádných událostí je vzdělávání a odborná příprava pracovníků v oblasti civilní nouzové připravenosti. Bezpečnostní rada státu v listopadu 2004 schválila

„Koncepci vzdělávání v oblasti krizového řízení“ (dále jen „Koncepce“), která upravuje přípravu a vzdělávání státních a ostatních zaměstnanců ve správních úřadech. Cílem Koncepce je:

- systémová příprava osob v krizovém řízení,
- stanovení cílových skupin pro vzdělávání,
- stanovení rámcových vzdělávacích programů pro jednotlivé skupiny,
- vytvoření podmínek pro získávání a zvyšování kvalifikace,
- koordinace a výkon státní správy v oblasti činností spojených se vzděláváním.

Vzdělávání v oblasti krizového managementu je prováděno podle vzdělávacího procesu, který zahrnuje deset modulů A-J, jejichž obsahová náplň se liší. Vzdělávání v oblasti ochrany KI by mělo na tento proces navazovat vytvořením nového modulu K, který by se plně zaměřoval na OKI a uceleně by pojednával o této problematice. Taková úprava struktury vzdělávacích modulů si vyžádá aktualizaci Koncepce.

Komplexní strategie ochrany kritické infrastruktury představuje shrnutí schválených a budoucích postupů, které budou rozpracovány v Národním programu OKI do konkrétních úkolů. [46]

Národní program ochrany kritické infrastruktury

Primárním cílem Národního programu na ochranu kritické infrastruktury (dále jen „Národní program“) je rozpracování obecných záměrů, které byly popsány v Komplexní strategii do konkrétních úkolů. Tyto úkoly lze obecně shrnout:

- a) vymezení významu fungování subjektů KI,
- b) určení dopadů nefunkčnosti prvků KI,
- c) analýza ohrožení a způsob prevence a minimalizace negativních dopadů,
- d) rozdělení úkolů gestorům pro řešení událostí v jednotlivých odvětvích,
- e) přehled zákonných norem, které upravují odpovědnosti v oblasti OKI,
- f) zpracování ekonomických dopadů na veřejné rozpočty.

Samotný Národní program řeší sedm okruhů problematiky kritické infrastruktury.

1) *Stanovení zásad určování prvků KI.*

Nenahraditelnost a nahraditelnost jsou základními kritérii pro určení prvku KI. Nenahraditelnost chápeme tak, že při narušení prvku jsou nutné opravy a rekonstrukce a jeho činnost nelze plnohodnotně nahradit, ale jen provizorně řešit s tím, že bude významně ovlivněn život a fungování společnosti a budou omezeny základní potřeby obyvatelstva. Nahraditelností se rozumí situace, kdy při narušení jsou také nutné opravy, ale činnost prvku lze nahradit jiným subjektem v dostačující úrovni a rozsahu tak, že nebude výrazně ovlivněn chod společnosti.

Dalším aspektem budou odvětvová a průřezová kritéria, která jsou v tomto programu také definována.

2) *Provedení legislativních úprav.*

3) *Stanovení klíčových nositelů úkolů.*

Tito klíčoví nositelé jsou současně také realizátory programu ochrany KI. Jsou jimi Vláda ČR, Ministerstvo vnitra, ministerstva a ÚSÚ, v jejichž gesci jsou jednotlivé oblasti kritické infrastruktury a subjekty KI. Všichni jmenovaní zde dále mají vyjmenovány své úkoly a kompetence.

4) *Vypracování programů na ochranu KI.*

Tato část představuje hloubkové řešení ochrany kritické infrastruktury s ohledem na konkrétní účastníky procesu. Reálně obsahuje zpracování materiálů, které představí nová opatření s cílem na bezproblémový chod významných infrastruktur.

K tvorbě nových materiálů je zapotřebí analýzy ohrožení celostátně významných prvků KI, provedení úprav metodik na zpracovávání plánů v oblasti bezpečnosti (krizové plány, plány krizové připravenosti), projednání možných úprav vnitřních předpisů, norem a standardů příslušných oblastí KI a způsob vyrozumění hlavních představitelů prvku KI.

5) *Finanční zabezpečení.*

6) *Výzkum, vývoj a inovace.*

7) *Vzdělávání v oblasti ochrany kritické infrastruktury.*

Národní program ochrany kritické infrastruktury na závěr shrnuje složitost a vzájemnou propojenost odvětví a připomíná důležitost technických, organizačních a další podpůrných prvků při ochraně KI. [47]

1.2 Odvětví kritické infrastruktury

1.2.1 Prvky kritické infrastruktury v EU

Evropská unie má své prvky kritické infrastruktury vymezeny v Zelené knize o Evropském programu na ochranu kritické infrastruktury. Jedná se o jedenáct oblastí a 37 produktů a služeb. Oblasti jsou následující:

- I. Energie
- II. Informační, telekomunikační technologie
- III. Voda
- IV. Potraviny
- V. Zdraví
- VI. Finance
- VII. Veřejný a legislativní pořádek a bezpečnost
- VIII. Civilní správa
- IX. Doprava
- X. Chemický a jaderný průmysl
- XI. Vesmír a výzkum

Více v příloze D. *Odvětví kritické infrastruktury Evropské unie*. [14]

V dalších kapitolách práce se podrobněji zabývám jednotlivými oblastmi a porovnávám je s oblastmi, které si určila Česká republika.

1.2.2 Před novelizací krizového zákona

Rok 2002 přinesl usnesení o rozsahu základních funkcí státu a také materiál, který řešil situaci národní kritické infrastruktury. Z těchto dokumentů bylo poprvé v historii České republiky stanoveno zaměření státu na tyto životně důležité oblasti:

- systém dodávek energií (především elektrické energie),
- systém dodávek vody,
- systém odpadového hospodářství,
- přepravní síť,
- komunikační a informační systémy,

- bankovní a finanční sektor,
- nouzové služby (policie, hasičské záchranné sbory, zdravotnictví),
- veřejné služby (zásobování potravinami, sociální služby, pohřební služby),
- státní správa a samospráva.

Tento seznam sloužil především k vyvíjení aktivit, které povedou k ochraně subjektů kritické infrastruktury a byl rozčleněn dle významu subjektů na tři úrovně – národní, regionální a lokální. [9]

V roce 2004 bylo postupně vytipováno deset oblastí a v jejich rámci 43 produktů a služeb, které byly považovány za prioritní z hlediska fungování společnosti. Seznam je stále rozčleněn na tři úrovně. Více v *tabulce č. 2. Přehled oblastí KI do roku 2007* na straně 52. [30]

Nové oblasti byly na základě nového posouzení vymezeny v roce 2008. Počet vybraných oblastí se snížil zpět na devět a v jejich rámci bylo deklarováno 39 produktů a služeb. Více v *tabulce č. 3. Přehled oblastí KI do roku 2011* na straně 54. [34]

1.2.3 Po novelizaci krizového zákona

S úpravou krizového zákona nastala i úprava oblastí kritické infrastruktury. Bylo vybráno devět oblastí a 33 produktů a služeb. Všechny tyto oblasti jsou jako odvětvová kritéria vyjmenovány v příloze nařízení vlády č. 432/2010 Sb., o kritériích pro určení prvku kritické infrastruktury. Kromě samotných oblastí jsou zde také popsány náležitosti, které musí být splněny, aby mohl být daný prvek považován za kritický.

Byla stanovena tato odvětvová kritéria:

- I. ENERGETIKA - v ní tři oblasti z odvětví energetiky, které jsou ještě dále nadefinovány. Jedná se o elektřinu, která je ještě členěna na výroby elektřiny, přenosovou soustavu a distribuční soustavu. Zemní plyn také s přenosovou a distribuční soustavou a ještě k tomu skladování plynu. Jako poslední produkt je zde ropa a ropné produkty také s přenosovou a distribuční soustavou,

skladováním ropy a pohonných hmot a dále se sem zahrnuje i výroba pohonných hmot.

- II. VODNÍ HOSPODÁŘSTVÍ – v této oblasti není stanoveno jednotlivých produktů, ale pouze kritéria výběru prvků, která by při výpadku ohrozila základní potřeby obyvatelstva.
- III. POTRAVINÁŘSTVÍ A ZEMĚDĚLSTVÍ – do této kategorie řadíme rostlinnou výrobu, živočišnou výrobu a potravinářskou výrobu. Také s rozpracovanými měřítky pro zařazení prvku.
- IV. ZDRAVOTNICTVÍ, které pouze určuje počet akutních lůžek ve zdravotnickém zařízení.
- V. DOPRAVA – silniční doprava, železniční doprava, letecká doprava a vnitrozemská vodní doprava. Rozhodujícím pro určení prvku KI je nenahraditelnost, tedy neobjízdnost kritických úseků. V letecké dopravě se o zařazení rozhoduje na základě posouzení kritičnosti letišť a řízení letového provozu.
- VI. KOMUNIKAČNÍ A INFORMAČNÍ SYSTÉMY – do komunikačních a informačních systémů řadíme technologické prvky pevné a mobilní sítě elektronických komunikací, technologické prvky sítí pro rozhlasové a televizní vysílání, pro satelitní komunikaci, pro poštovní služby a technologické prvky informačních systémů.
- VII. FINANČNÍ TRH A MĚNA – v tomto odvětví se jedná o výkon České národní banky a poskytování služeb v bankovníctví a pojišťovnictví.
- VIII. NOUZOVÉ SLUŽBY – integrovaný záchranný systém a jeho operační a informační střediska, radiační monitorování a předpovědní, varovná a hlásná služba se svými službami a produkty.
- IX. VEŘEJNÁ SPRÁVA – pět podoblastí, kam spadají veřejné finance, sociální ochrana a zaměstnanost (sociální zabezpečení, státní sociální podpora, sociální pomoc a zaměstnanost), ostatní státní správa (činnost ministerstev a jiných ÚSÚ při zajišťování připravenosti na krizové situace) a jako pátá část, zpravodajské

služby a v ní výkon činnosti Úřadu pro zahraniční styky a informace a výkon činnosti Bezpečnostní informační služby. [48]

Těchto devět vyjmenovaných oblastí již není rozděleno na národní, regionální a lokální úroveň, ale specifikuje jen ta odvětví, která by měla závažné dopady na chod státu jako celku. Už nezohledňuje infrastrukturu, která by při nefunkčnosti ohrožovala jednotlivé kraje.

2. CÍLE PRÁCE A HYPOTÉZY

Za cíle své diplomové práce jsem si zvolila „*porovnání legislativně daných platných průřezových a odvětvových kritérií s dříve platnými zásadami pro zařazování objektů kritické infrastruktury a zjištění, zda některé skupiny (kategorie) kritické infrastruktury jsou přidány, případně vypuštěny*“. Jako druhý cíl jsem si určila „*porovnat počty původních objektů s nově stanovenými prvky kritické infrastruktury v Jihočeském kraji*“.

Pro zpracování této práce jsem si stanovila dvě hypotézy:

1. Průřezová a odvětvová kritéria pro zařazování prvků kritické infrastruktury uvedená v platných právních předpisech jsou přísnější, než dříve platné zásady pro určování objektů do kritické infrastruktury.
2. Při zařazování prvků kritické infrastruktury dle platných kritérií se ve vztahu k dříve platným zásadám jejich počet sníží.

3. METODIKA

Při zpracovávání diplomové práce jsem vycházela z dostupné literatury, která byla k tématu kritické infrastruktury zpracována. Na základě literární rešerše jsem zpracovala teoretickou část, která vychází zejména z odborných článků, které byly publikovány na odborných konferencích s mezinárodní účastí zaměřených na problematiku kritické infrastruktury. Dalším zdrojem informací pro mou práci byla literatura českých autorů, kteří se problematikou KI zabývali. Podstatná část práce byla také zpracována na základě legislativních podkladů, které se kritickou infrastrukturou přímo či nepřímo zabývají. Byla použita legislativa na úrovni národní i na úrovni Evropské unie. Tato teoretická část diplomové práce zkoumá problematiku v obecné rovině a je podkladem pro další část práce.

Výzkumná část vychází ze získaných teoretických poznatků a z materiálů, které mi byly poskytnuty z hasičského záchranného sboru kraje. Takto získaná data byla dále zpracována. Byla použita metoda srovnávání, kdy jsem zjišťovala shodné či rozdílné aspekty porovnávaných problémů. Stanovený soubor jsem srovnávala z hlediska věcného, prostorového i časového. Srovnávání spočívá v komparaci pojetí daného problému v časovém období, kdy výsledkem je vytváření, ověřování a zdůvodňování vlastního stanoviska k porovnávanému problému. Porovnávání je dále použito jako nástroj měření a objektivizace toho, co se do současné doby v oblasti kritické infrastruktury vytvořilo a změnilo. Další metodou byla analýza získaných údajů a následná syntéza údajů pro sestavení jednotlivých porovnávajících tabulek. Po vyhodnocení nalezených výsledků byly stanoveny patřičné závěry.

Tuto metodu jsem zvolila z důvodu, že zkoumaný jev, kritéria pro zařazování subjektů a prvků KI a jejich vliv na počet subjektů, dosud nebyl souhrnným způsobem zpracován.

4. VÝSLEDKY

4.1 Vyhodnocení dříve platných zásad pro zařazování objektů KI.

V roce 2003 bylo Ministerstvem vnitra – generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru ČR zpracováno a začátkem následujícího roku upraveno devět oblastí kritické infrastruktury (viz tabulka č. 1. *Přehled oblastí KI do roku 2004*).

Tabulka 1. *Přehled oblastí KI do roku 2004, zdroj: vlastní výzkum.*

Oblast č.	Oblasti KI	Produkt nebo služba
1.	Systém dodávky energií	a) elektroenergetika
		b) plynárenství
		c) teplárenství
		d) ropný průmysl
2.	Systém dodávky vody	
3.	Systém odpadového hospodářství	a) nakládání s odpady
		b) kanalizační sítě
4.	Dopravní síť	a) drážní doprava
		b) pozemní komunikace
		c) vnitrozemská vodní doprava
		d) civilní letectví
5.	Komunikační a informační systémy	a) pevné a mobilní telekomunikační služby
		b) poštovní služby
6.	Bankovní a finanční sektor	
7.	Nouzové služby	a) policie
		b) jednotky požární služby
		c) zdravotnictví
8.	Veřejné služby	a) zásobování potravinami
		b) sociální služby
		c) pohřební služby
9.	Státní správa a samospráva	

V těchto 9 oblastech byly poté na základě dokumentu Ministerstva vnitra - generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky „*Přehled kritérií doporučených odpovědnými resorty pro výběr subjektů KI regionálního a místního významu*“ stanoveny subjekty kritické infrastruktury.

1. Pro oblast systému dodávky energií byla Ministerstvem průmyslu a obchodu, který je gestorem pro oblast elektrické energie, plynárenství a teplárenství a Správou státních hmotných rezerv (gestor pro ropný průmysl) stanovena tato kritéria:

Kritéria pro výběr subjektů regionálního a místního významu:

- význam pro obranu
- význam pro hospodářství
- význam pro životy, zdraví a základní potřeby obyvatelstva
- vliv na účinné fungování územní samosprávy
- význam pro fungování ostatních oblastí KI

2. Pro oblast systému dodávek vody Ministerstvo zemědělství určilo kritérium počet zásobených obyvatel jednotlivými subjekty, které jsou představovány státními podniky Povodí a provozovatelské subjekty vodovodů a kanalizací.

3. Třetím systémem je systém odpadového hospodářství. Nakládání s odpady řídí Ministerstvo životního prostředí. Kanalizační sítě spadají pod Ministerstvo zemědělství. Kritéria pro určení subjektů jsou:

Nakládání s odpady	<p>Objekty regionálního významu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - skládky nebezpečných odpadů s projektovanou kapacitou nad 100 000 m³ - skládky podléhající IPPC s projektovanou kapacitou nad 500 000 m³ - spalovny komunálních odpadů - spalovny nebezpečných odpadů s projektovanou kapacitou nad 1000 t/rok <p>Objekty místního významu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - skládky nebezpečných odpadů s projektovanou kapacitou pod 100 000 m³ - skládky podléhající IPPC s projektovanou kapacitou 50 000 - 500 000 m³ - spalovny nebezpečných odpadů s projektovanou kapacitou pod 1000 t/rok
Kanalizační sítě	Vlastníci a správci infrastrukturního majetku a jejich provozatelé. Kritérii jsou délka sítě a množství vypouštění odpadních vod

4. Dopravní síť zaštiťuje Ministerstvo dopravy, které navrhlo:

Posuzování podle „krizové dopravní obslužnosti“.

To znamená zajištění dopravních potřeb krizových plánů, zahrnující:

- evakuaci obyvatelstva
- zásobování potravinami a materiálem pro obyvatelstvo
- přepravy materiálu pro odstraňování následků havárií a živelních pohrom
- zajištění přednostní zaměstnanecké dopravy
- zajištění ostatní dopravy podle redukovaných jízdních řádů

5. Odpovědným resortem pro oblast komunikace a informačních systémů bylo Ministerstvo informatiky, které bylo k 1. červnu 2007 zrušeno. Jeho úkoly převzalo Ministerstvo vnitra, Ministerstvo průmyslu a obchodu a Ministerstvo pro místní rozvoj. Návrh kritérií pro určení subjektů v této oblasti je následující:

- držitelé telekomunikační licence zabezpečující integritu sítí a služeb ve vnitrostátním a mezistátním styku
- poskytovatelé přednostní telekomunikační služby pro potřeby státní správy a samosprávy, ozbrojených sil, ozbrojených bezpečnostních sborů a záchranných sborů po vyhlášení krizového stavu
- pokrytí území rádiovým a televizním signálem pro systém vyrozumění a varování
- úroveň pokrytí území rádiovým GSM signálem; bezplatné volání na čísla tísňového volání

6. Ministerstvo financí a Česká národní banka jsou gestory pro šestou oblast, bankovní a finanční sektor. Kritérii pro určení subjektů jsou:

Banky:

Určené centrály a sítě poboček, které zajišťují plošné pokrytí území státu a splňují kritéria:

- postavení vyplývá z legislativních předpisů
- vztah k veřejným financím, zejména ke státnímu rozpočtu
- významný podíl na zajištění bankovních služeb a produktů

Finanční sektor:

- Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových
- Finanční ředitelství, Celní ředitelství

7. Do nouzových služeb patří produkt/služba policie a jednotky požární ochrany, jejichž gestorem je Ministerstvo vnitra a produkt/služba zdravotnictví, které patří pod Ministerstvo zdravotnictví. Kritéria pro určení subjektů:

Policie	<ul style="list-style-type: none"> - regionální úroveň – Správy krajů Policie ČR - místní úroveň – okresní ředitelství (obvodní ředitelství v Praze)
Jednotky požární ochrany	Rozhodující je zařazení do plošného pokrytí kraje: <ul style="list-style-type: none"> - regionální význam – jednotky HZS krajů (JPO I), JPO II a JPO III - místní význam – JPO IV, JPO V a JPO VI
Zdravotnictví	Výběr na základě plnění krizových opatření z krizového plánu MZ Potřeby kraje na pokrytí oblastí zajištění zdravotní péče v kraji: <ul style="list-style-type: none"> - krajské hygienické stanice - zdravotní ústavy - územní střediska záchranné služby - nemocnice

Pozn.: Názvy institucí „Správy krajů Policie ČR“, „okresní ředitelství (obvodní ředitelství v Praze)“ a „územní střediska záchranné služby“ byly platné v době zpracování kritérií pro zařazování subjektů KI, v současné době se již nepoužívají.

8. Veřejnými službami v této oblasti rozumíme výrobu a zásobování potravinami (Ministerstvo zemědělství), sociální služby (Ministerstvo práce a sociálních věcí) a pohřební služby (Ministerstvo pro místní rozvoj). Tato ministerstva určila kritéria:

Zásobování potravinami	<ul style="list-style-type: none"> - produkce základních potravin a vody - velikost výrobního podniku - počet zásobovaných obyvatel jednotlivými subjekty - dostupnost ke zdrojům a surovinám pro výrobu - schopnost zabezpečit potřeby hospodářských zvířat
Sociální služby	<ul style="list-style-type: none"> - rozhodující význam pro poskytování služeb v oblasti sociální péče - schopnost bez přerušení poskytovat sociální služby - detašovaná zařízení České správy sociálního zabezpečení
Pohřební služby	<ul style="list-style-type: none"> - veřejná i neveřejná pohřebiště - přeprava a manipulace se zemřelými - krematoria - určená místa pro hromadné hroby

9. Státní správa a samospráva je průřezovou záležitostí, která obsahuje značné množství kompetencí a vzájemných vazeb a je koordinujícím a řídicím prvkem pro ostatní oblasti. Jedná se o souhrn státních orgánů a úřadů, které slouží k realizaci vnějších a vnitřních funkcí státu a územních samosprávných celků. Patří sem oblasti působení všech ministerstev, působnost Státního úřadu pro jadernou bezpečnost a krajské úřady.

Problematika ochrany kritické infrastruktury se vyvíjela a vyvíjí, a tak bylo zjištěno, že původních devět oblastí nepokrývá celé spektrum KI a nejsou tedy vyhovující. Bylo navrženo 10 oblastí, které byly platné až do roku 2007 (*tabulka č. 2. Přehled oblastí KI do roku 2007*).

V zásadě se jedná o tři typy zařízení infrastruktury:

- veřejné, soukromé a vládní infrastrukturní zařízení a vzájemně závislé kybernetické a fyzické sítě;
- postupy a jednotlivci, kteří vykonávají kontrolu nad funkcemi KI;
- objekty mající kulturní nebo politický význam, včetně masových akcí (sportovní, rekreační a kulturní).

Tabulka 2. Přehled oblastí KI do roku 2007, zdroj: vlastní výzkum.

P.č.	Oblasti KI	Produkt nebo služba
1.	Energetika	1.1 Elektrina
		1.2 Plyn
		1.3 Tepelná energie
		1.4 Ropa a ropné produkty
2.	Vodní hospodářství	2.1 Zásobování pitnou a užitkovou vodou
		2.2 Zabezpečení a správa povrchových vod a podzemních zdrojů vody
		2.3 Systém odpadních vod
3.	Potravinářství a zemědělství	3.1 Produkce potravin
		3.2 Péče o potraviny
		3.3 Zemědělská výroba
4.	Zdravotní péče	4.1 Přednemocniční neodkladná péče
		4.2 Nemocniční péče
		4.3 Ochrana veřejného zdraví
		4.4 Distribuce léčiv
5.	Doprava	5.1 Silniční
		5.2 Železniční
		5.3 Letecká
		5.4 Vnitrozemská vodní
6.	Komunikační a informační systémy	6.1 Služby pevných komunikačních sítí
		6.2 Služby mobilních komunikačních sítí
		6.3 Radiová komunikace a navigace
		6.4 Satelitní komunikace
		6.5 Televizní a rádiové vysílání
		6.6 Přístup k internetu a datovým službám
		6.7 Poštovní a kurýrní služby
7.	Bankovní a finanční sektor	7.1 Správa veřejných financí
		7.2 Bankovníctví
		7.3 Pojišťovnictví
		7.4 Kapitálový trh
8.	Nouzové služby	8.1 Policie ČR
		8.2 Hasičský záchranný sbor ČR
		8.3 Zdravotnická záchranná služba
		8.4 Letecká zdravotnická záchranná služba
		8.5 Armáda ČR
		8.6 Radiační a chemické monitorování
		8.7 Předpovědní, varovná a hlásná služba
9.	Veřejná správa	9.1 Sociální ochrana a zaměstnanost
		9.2 Diplomacie
		9.3 Výkon justice a vězeňství
		9.4 Státní správa a samospráva
10.	Odpadové hospodářství	10.1 Nakládání s odpady
		10.2 Radioaktivní odpady

Kritéria pro zařazení subjektu byla doplněna o některé faktory, které vyplynuly ze Zelené knihy o Evropském programu na ochranu kritické infrastruktury. Obecně lze určit potenciaální objekty kritické infrastruktury na základě tří všeobecných faktorů:

- 1) Rozsah – hodnocení závažnosti negativních dopadů při ztrátě prvku je závislé na velikosti zeměpisné oblasti, která by mohla být postižena při výpadku prvku KI.
  - a) mezinárodní oblast
  - b) vnitrostátní oblast
  - c) oblastní/teritoriální část
  - d) místní oblast
- 2) Závažnost – stupeň dopadu je hodnocen od žádného až k velkému. Kritéria, která se používají pro hodnocení závažnosti jsou:
  - a) veřejný dopad – počet zasažených obyvatel, úmrtí, onemocnění, vážná zranění, evakuace;
  - b) hospodářský dopad – vliv na HDP, závažnost hospodářské ztráty, a nebo zhoršení kvality výrobků nebo služeb;
  - c) životní prostředí – dopad na veřejnost a okolní oblast
  - d) vzájemná závislost – mezi jinými prvky kritické infrastruktury
  - e) politický dopad – důvěra ve schopnost vlády.
- 3) Vliv času – toto kritérium ukazuje na to, kdy by mohla mít ztráta prvku vážný dopad. Zda okamžitě, za 24 – 48 hodin, za týden nebo jindy.

V červenci roku 2007 opět došlo ke změně oblastí kritické infrastruktury. Počet byl snížen na původních devět oblastí. Tento stav platil až do novelizace krizového zákona na počátku roku 2011. Nové rozdělení oblastí je zobrazeno v *tabulce č. 3. Přehled oblastí KI do roku 2011.*

Tabulka 3. Přehled oblastí KI do roku 2011, zdroj: vlastní výzkum.

P.č.	Oblasti KI	Produkt nebo služba
1.	Energetika	1.1 Elektrina
		1.2 Plyn
		1.3 Tepelná energie
		1.4 Ropa a ropné produkty
2.	Vodní hospodářství	2.1 Zásobování pitnou a užitkovou vodou
		2.2 Zabezpečení a správa povrchových vod a podzemních zdrojů vody
		2.3 Systém odpadních vod
3.	Potravinařství a zemědělství	3.1 Produkce potravin
		3.2 Péče o potraviny
		3.3 Zemědělská výroba
4.	Zdravotní péče	4.1 Přednemocniční neodkladná péče
		4.2 Nemocniční péče
		4.3 Ochrana veřejného zdraví
		4.4 Výroba, skladování a distribuce léčiv a zdravotnických prostředků
5.	Doprava	5.1 Silniční
		5.2 Železniční
		5.3 Letecká
		5.4 Vnitrozemská vodní
6.	Komunikační a informační systémy	6.1 Služby pevných telekomunikačních sítí
		6.2 Služby mobilních telekomunikačních sítí
		6.3 Radiová komunikace a navigace
		6.4 Satelitní komunikace
		6.5 Televizní a rádiové vysílání
		6.6 Poštovní a kurýrní služby
		6.7 Přístup k internetu a k datovým službám
7.	Bankovní a finanční sektor	7.1 Správa veřejných financí
		7.2 Bankovníctví
		7.3 Pojišťovnictví
		7.4 Kapitálový trh
8.	Nouzové služby	8.1 Hasičský záchranný sbor ČR a příslušné JPO
		8.2 Policie ČR (vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek)
		8.3 Armáda ČR (zabezpečení obrany)
		8.4 Radiační monitorování včetně podkladů pro rozhodování o opatřeních vedoucích ke snížení nebo odvrácení ozáření
		8.5 Předpovědní, varovná a hlásná služba
9.	Veřejná správa	9.1 Státní správa, samospráva
		9.2 Sociální ochrana a zaměstnanost (sociální zabezpečení, státní sociální podpora, sociální pomoc)
		9.3 Výkon justice a vězeňství

Se změnou oblastí KI v červenci 2007 došlo také ke změně kritérií pro zařazování subjektů kritické infrastruktury. Obecnými kritérii výběru prvků KI je posouzení hledisek produkční, přenosové a zásobní kapacity, jejich možnosti a výkon. A také je to význam pro obyvatelstvo, ve smyslu ochrany života, zdraví a zabezpečení základních potřeb. Posledním obecným kritériem je význam z hospodářského hlediska.

1. Energetika – výběr na základě transportní a produkční kapacity	
Elektřina	Produkce <ul style="list-style-type: none"> - tepelné elektrárny s výkonem bloku nad 100 MW - vodní elektrárny – všechna klasická vodní díla (vyjma těch „malých“ na vodních tocích) Zásobníky <ul style="list-style-type: none"> - přečerpávací elektrárny Přenosová soustava <ul style="list-style-type: none"> - liniové vedení včetně transformačních a jiných technologických prvků - dělení podle napětí – 400 kV, 220 kV a 110 kV Distribuční soustava <ul style="list-style-type: none"> - distribuční soustava včetně transformačních a jiných technologických prvků - dělení podle napětí – 110 kV a 220 kV
Plyn	Produkce a tranzitní systém <ul style="list-style-type: none"> - mezinárodní předávací stanice Zásobníky <ul style="list-style-type: none"> - všechny podstatné – kapacita alespoň 100 000 m³ Přenosová a distribuční soustava – dělení sítí <ul style="list-style-type: none"> - VVTL – velmi vysokotlaká (více než 4 MPa) - VTL – vysokotlaká (1 – 4 MPa) - STL – středotlaká (50 – 400 kPa)
Tepelná energie	Produkce – nad 5 MW Distribuční soustava – teplovody zásobující více než 5 000 obyvatel
Ropa a ropné produkty	Produkce – vstupy ropovodů na naše území Zásobníky – kapacita zásobníků nad 10 000 m ³ Distribuční soustava – velkokapacitní ropovody a produktovody

2. Vodní hospodářství – výběr na základě transportní a produkční kapacity a na počtu zásobovaného obyvatelstva	
Zásobování pitnou a užitkovou vodou	Produkce – vodárny zabezpečující více než 5 000 obyvatel Zásobníky <ul style="list-style-type: none"> - všechny nádrže, které slouží jako rezervoár pro vybrané vodárny - vodárenské technologické prvky Distribuční soustava <ul style="list-style-type: none"> - vodovody (vodní díla) s průměrem 250 mm - kapacita v m³/s
Zabezpečení a správa povrchových vod a podzemních zdrojů vody	
Systém odpadních	Produkce <ul style="list-style-type: none"> - ČOV zabezpečující více než 5 000 obyvatel

vod	- Kapacita v m ³ /s Distribuce – připojená kanalizace k výše uvedeným ČOV o průměru 600 mm a více
------------	---

3. Potravinářství a zemědělství – výběr na základě produkční kapacity	
Produkcce základních zemědělských komodit.	
Produkcce potravin	Produkce <ul style="list-style-type: none"> - mlýny – všechny v České republice - pekárny – produkce 100 t/rok - jatka – produkce 100 t/rok (jednotlivé linky jsou převážně 250 t/rok) - masná výroba – produkce 100 t/rok (jednotlivé linky jsou převážně 250 t/rok) - mlékárny – produkce 100 t/rok mléčných výrobků, 100 000 litrů mléka ročně Zásobníky <ul style="list-style-type: none"> - síla obilovin – kapacita nad 5 000 tun/silo, nebo úhrnná kapacita provozu - mrazírny a chladírny – kapacita 1 000 m³ Distribuce – zajišťuje dopravní síť
Péče o potraviny	
Zemědělská výroba	Sklizeň <ul style="list-style-type: none"> - brambory – 300 tun/rok - obilniny – 500 tun/rok - řepka – 200 tun/rok Chov <ul style="list-style-type: none"> - skot – 500 kusů (kusy nad 500 kg živé váhy) - prasata – 1 000 kusů - ovce – 1 000 kusů - kozy – 1 000 kusů - drůbež – 10 000 kusů - ryby – 10 tun (chovné i produkční rybníky)

4. Zdravotní péče	
Přednemocniční neodkladná péče	Zdravotnická záchraná služba Specializovaná pracoviště nezahrnutá do nouzových potřeb
Nemocniční péče	Fakultní a krajské nemocnice Počet lůžek
Ochrana veřejného zdraví	Krajské hygienické stanice Referenční laboratoře Národní referenční laboratoře
Výroba, skladování a distribuce léčiv	Velkosklady léčiv Producenti léčiv

5. Doprava	
Silniční	Silniční koridory, Panevropská dopravní síť <ul style="list-style-type: none"> - dálnice - rychlostní silnice - silnice I. třídy - autobusová a nákladní nádraží – obce nad 5 000 obyvatel - vybrané křižovatky, tunely a mosty
Železniční	Státní železnice a vyšší Prvky – tratě, dopravní uzly, nádraží, tunely, mosty
Letecká	Mezinárodní letiště na území ČR Řízení letového provozu Instalace pro řízení letového provozu (radary, komunikační prostředky, meteorologické prvky) Vojenská zařízení
Vnitrozemská vodní	Vodní toky – vodní cesty pro velkou plavbu Přístavy <ul style="list-style-type: none"> - veřejné přístavy a překladiště - ostatní přístavy a překladiště - ochranné přístavy

6. Komunikační a informační systémy
- centrální sídla poskytovatelů sítí v ČR (podstatné prvky tohoto typu infrastruktury) - ústředny - centrální vysílače
Služby pevných telekomunikačních sítí
Služby mobilních telekomunikačních sítí
Radiová komunikace a navigace
Satelitní komunikace
Televizní a rádiové vysílání
Poštovní a kurýrní služby – pobočky s kapacitou více než 5 000 osob za den
Přístup k internetu a k datovým službám

7. Bankovní a finanční sektor
- centrální sídla v daném kraji či pro celou ČR - pobočky s kapacitou více než 5 000 klientů za den - finanční úřady - celní správa
Správa veřejných financí
Bankovníctví
Pojišťovnictví
Kapitálový trh

8. Nouzové služby	
Hasičský záchranný sbor ČR a příslušné JPO	Všechny objekty/stanice bezpečnostních složek, které spadají do kategorie: - JPO I - JPO II
Policie ČR	Útvary s územní působností – krajská ředitelství PČR Útvary s celorepublikovou působností
Armáda ČR	
Radiační monitorování	Celostátní radiační monitorovací síť
Předpovědní, varovná a hlásná služba	

9. Veřejná správa	
Státní správa a samospráva	
Sociální ochrana a zaměstnanost – sociální zabezpečení, státní sociální podpora, sociální pomoc	
Výkon justice a vězeňství – okresní soudy a soudy vyšších instancí, věznice	

Výše uvedená kritéria jsou z pohledu kvantitativního. Pro zařazení prvku kritické infrastruktury je dále nutné přihlídnout i ke kritériím kvalitativním. Jedná se o přiřazení výkonu a jednotky potencionálním prvkům KI dle sektoru a oboru, doplnění závislosti daného prvku kritické infrastruktury na všech sektorech a oblastech KI a stanovení minimálních potřeb obyvatelstva dle odvětví KI.

Postup zařazování prvku KI je následující:

- 1) Určení kvalitativních a kvantitativních údajů – bude postiženo obyvatelstvo při výpadku funkčnosti prvku KI?
- 2) Pokud obyvatelstvo postiženo bude – vytvoření minimálních požadavků obyvatelstva na zabezpečení běžného života, tvorba seznamů prvků KI na HZS krajů podle bodu 1).
- 3) Způsob zajištění plnění těchto minimálních požadavků obyvatelstva.
  - záložní výkon prvků KI, případně nadprodukce pro zajištění vyšších potřeb;
  - zálohování jinými prvky, které nebyly vybrány do KI;
  - alternativní plány – možnost obejít krizi v daném odvětví.
- 4) Geografické zohlednění prvků KI a zohlednění závislostí mezi konkrétními prvky.

- 5) Analýzy výpadků KI a možné způsoby řešení konkrétních situací. Jedná se o procházení seznamů prvků a jejich vazeb a hledání slabých míst s využitím některých analytických metod.
- 6) Konečný seznam prvků kritické infrastruktury.

4.2 Vyhodnocení platných průřezových a odvětvových kritérií pro zařazování objektů a prvků KI.

Česká republika si změnou krizového zákona určila devět nových oblastí kritické infrastruktury. S touto změnou souvisí i změna produktů a služeb a přidání tzv. podoblastí pro lepší přehlednost. Nové oblasti, podoblasti, produkty i služby jsou uvedeny v *tabulce č. 4. Přehled oblastí KI po novelizaci krizového zákona.*

Tabulka 4. Přehled oblastí KI po novelizaci krizového zákona, zdroj: vlastní výzkum.

P.č.	Oblast	Podoblast	Produkt nebo služba	
I.	Energetika	A. Elektřina	A. 1 Výrobní elektřiny	
			A. 2 Přenosová soustava	
			A. 3 Distribuční soustava	
		B. Zemní plyn	B. 1 Převážná soustava	
			B. 2 Distribuční soustava	
			B. 3 Skladování plynu	
		C. Ropa a ropné produkty	C. 1 Převážná soustava	
			C. 2 Distribuční soustava	
			C. 3 Skladování ropy a pohonných hmot	
C. 4 Výroba pohonných hmot				
II.	Vodní hospodářství			
III.	Potravinařství a zemědělství	A. Rostlinná výroba		
		B. Živočišná výroba		
		C. Potravinářská výroba		
IV.	Zdravotnictví			
V.	Doprava	A. Silniční doprava		
		B. Železniční doprava		
		C. Letecká doprava	C. 1 Letiště C. 2 Řízení letového provozu	
		D. Vnitrozemská vodní doprava		
VI.	Komunikační a informační systémy	A. Technologické prvky (TP) pevné sítě elektronických komunikací		
		B. TP mobilní sítě elektor. komunikací		
		C. TP sítě pro rozhlasové a TV vysílání		
		D. TP pro satelitní komunikaci		
		E. TP pro poštovní služby		
		F. TP informačních systémů		
VII.	Finanční trh a měna		1. Výkon činnosti ČNB 2. Poskytování služeb v oblasti bankovníctví a pojišťovnictví	
VIII.	Nouzové služby	A. Integrovaný záchranný systém		
		B. Radiční monitorování		
		C. Předpovědní, varovná a hlášená služba		
IX.	Veřejná správa	A. Veřejné finance		
		B. Sociální ochrana a zaměstnanost	B. 1 Sociální zabezpečení B. 2 Státní sociální podpora B. 3 Sociální pomoc B. 4 Zaměstnanost	
			C. Ostatní státní správa	
			D. Zpravodajské služby	

Nařízením vlády č. 432/2010 Sb., o kritériích pro určení prvku kritické infrastruktury, byla určena i nová kritéria pro zařazování prvků KI. Toto nařízení dále specifikuje průřezová kritéria. Vymezuje hodnoty pro posouzení vlivu závažnosti nefunkčnosti KI. Rozlišujeme tři hlediska:

- hledisko obětí s mezní hodnotou více než 250 mrtvých nebo více než 2500 osob s následnou hospitalizací po dobu delší než 24 hodin,
- hledisko ekonomického dopadu s mezní hodnotou hospodářské ztráty státu vyšší než 0,5 % hrubého domácího produktu,
- hledisko dopadu na veřejnost s mezní hodnotou rozsáhlého omezení poskytování nezbytných služeb nebo jiného závažného zásahu do každodenního života postihujícího více než 125 000 osob.

Průřezová kritéria navrhuje Ministerstvo vnitra.

Odvětvová kritéria slouží přímo k určování prvků kritické infrastruktury a jsou to:

I. Energetika

Elektřina	<p>Výrobní elektřiny</p> <ul style="list-style-type: none"> - výrobní s celkovým výkonem nejméně 500 MW - výrobní s celkovým výkonem nejméně 50 MW anebo s její aktivací do 15 minut - vedení pro vyvedení výkonu a zabezpečení vlastní spotřeby výrobní elektřiny - dispečink výrobce elektřiny <p>Přenosová soustava</p> <ul style="list-style-type: none"> - vedení přenosové soustavy o napětí nejméně 110 kV - elektrická stanice přenosové soustavy o napětí nejméně 110 kV - technický dispečink provozovatele přenosové soustavy <p>Distribuční soustava</p> <ul style="list-style-type: none"> - elektrická stanice distribuční soustavy o napětí 110 kV - technický dispečink provozovatele distribuční soustavy
------------------	---

Zemní plyn	Přepavní soustava <ul style="list-style-type: none"> - velmi vysokotlaký tranzitní plynovod s průměrem nejméně 700 mm - velmi vysokotlaký a vysokotlaký vnitrostátní plynovod s průměrem rovným nebo menším než 700 mm - kompresorová stanice - předávací stanice - technický dispečink Distribuční soustava <ul style="list-style-type: none"> - vysokotlaký a středotlaký plynovod - předávací a regulační stanice - technický dispečink Skladování plynu <ul style="list-style-type: none"> - podzemní zásobník plynu s kapacitou nejméně 50 mil. m³ - technický dispečink
Ropa a ropné produkty	Přepavní soustava <ul style="list-style-type: none"> - tranzitní ropovod s průměrem nejméně 500 mm - vnitrostátní ropovod s průměrem nejméně 200 mm, - technický dispečink - přečerpávací stanice - koncové zařízení pro předání ropy - začátek a konec zdvojení ropovodu a odbočky Distribuční soustava <ul style="list-style-type: none"> - produktovod s průměrem nejméně 200 mm - technický dispečink - přečerpávací stanice Skladování ropy a pohonných hmot <ul style="list-style-type: none"> - zásobník a komplex zásobníků s kapacitou nejméně 40 000 m³ - technický dispečink Výroba pohonných hmot - rafinérie s kapacitou nejméně 500 000 t/rok

II. Vodní hospodářství

<ul style="list-style-type: none"> - zásobování vodou z jednoho nenahraditelného zdroje pro nejméně 125 000 obyvatel - úpravna vody o minimálním výkonu 3 000 litrů/s - vodní dílo o minimálním objemu 100 mil. m³
--

III. Potravinářství a zemědělství

Rostlinná výroba	Výměra půdy jednotlivé farmy nebo zemědělského podniku, na území jednoho kraje pro jednotlivou plodinu nejméně 4 000 ha
Živočišná výroba	Počet chovaných kusů zvířat v jednom chovu na území jednoho kraje podle základních druhů hospodářských zvířat. <ul style="list-style-type: none"> - skot - nejméně 10 000 kusů - prasata - nejméně 45 000 kusů - drůbež - nejméně 300 000 kusů

Potravinářská výroba	<p>Nenahraditelnost produkce výrobního závodu nebo provozovny na území jednoho kraje podle základních druhů potravin.</p> <ul style="list-style-type: none"> - mlýnské výrobky - nejméně 80 000 tun/rok - cukr - nejméně 230 000 tun/rok - pekařské výrobky - nejméně 600 000 tun/rok - mléko a mlékárenské výrobky - nejméně 65 mil. litrů mléka/rok nebo nejméně 100 000 tun mlékárenských výrobků/rok - maso a masné výrobky - nejméně 200 000 tun masa/rok nebo nejméně 500 000 tun masných výrobků/rok
-----------------------------	--

IV. Zdravotnictví

Celkový počet akutních lůžek v daném zdravotnickém zařízení nejméně 2 500.
--

V. Doprava

Silniční	Pozemní komunikace, která je zařazena do kategorie dálnice a silnice I. třídy, pokud pro ni neexistuje objízdná trasa
Železniční	<ul style="list-style-type: none"> - dráha celostátní, pokud pro ni neexistují odklonové trasy s odpovídající traťovou třídou zatížení a prostorovou průchodností pro ložnou míru - systém správy a organizace řízení železničního provozu (centrální, regionální a lokální dispečerská pracoviště)
Letecká	<p>Letiště - veřejné mezinárodní letiště způsobilé přijetí letu podle přístrojů, u kterého není možné leteckou dopravu zajistit alternativním letištěm nebo je to příliš nákladné, nevhodné nebo těžko proveditelné</p> <p>Řízení letového provozu</p> <ul style="list-style-type: none"> - přibližovací služba řízení a letištní služba řízení letiště - oblastní služba řízení poskytující letové provozní služby
Vnitrozemská vodní doprava	Vnitrozemská vodní služba, jejíž užití nelze nahradit užitím náhradní vnitrozemské vodní cesty ani dopravou jiného druhu

VI. Komunikační a informační systémy

Technologické prvky pevné sítě elektron. komunikací	<ul style="list-style-type: none"> - centrum řízení a podpory sítě - řídicí ústředna - mezinárodní ústředna - transitní ústředna - datové centrum - telekomunikační vedení
Technologické prvky mobilní sítě elektron. komunikací	<ul style="list-style-type: none"> - centrum řízení a podpory sítě - ústředna mobilní sítě - základnová řídicí jednotka sítě pokrývající strategickou lokalitu - základnová stanice sítě pokrývající strategickou lokalitu - datové centrum
TP sítě pro rozhlasové a televizní vysílání	<ul style="list-style-type: none"> - vysílací zařízení pro šíření TV nebo rozhlasového signálu určených pro informaci obyvatel za krizových situací s vysílacím výkonem nad 1 kW - řídicí pracoviště provozu - datové centrum - síť pro rozhlasové a televizní vysílání

Technologické prvky pro satelitní komunikaci	<ul style="list-style-type: none"> - hlavní pozemní satelitní přijímací a vysílací stanice - pozemní řídicí a komunikační středisko - pozemní propojovací síť
Technologické prvky pro poštovní služby	<ul style="list-style-type: none"> - centrální a regionální výpočetní středisko, středisko centrálního snímání a úložiště dat - sběrný přepravní uzel - řídicí a mezinárodní pošta - poštovní dopravní infrastruktura
Technologické prvky informačních systémů	<ul style="list-style-type: none"> - řídicí centrum - datové centrum - síť elektronických komunikací - provoz registru a zabezpečení provozu domény „cz“

VII. Finanční trh a měna

Výkon činnosti ČNB při zajištění působnosti stanovené zákonem.
Poskytování služeb v bankovníctví a pojišťovnictví subjektem s předpokladem, že: <ul style="list-style-type: none"> - v bankovním sektoru přesahuje tržní podíl tohoto subjektu 10 % z bilanční sumy bankovního sektoru - v pojišťovnictví přesahuje tržní podíl tohoto subjektu předepsané pojistné 25 %

VIII. Nouzové služby

Integrovaný záchranný systém	<ul style="list-style-type: none"> - OPIS generálního ředitelství HZS České republiky - OPIS hasičského záchranného sboru kraje - operační středisko útvaru Policie ČR - operační středisko zdravotnické záchranné služby - centrální a oblastní dispečinky horské služby
Radiační monitorování	Radiační monitorovací síť
Předpovědní, varovná a hlásná služba	<ul style="list-style-type: none"> - předpovědní a výstražná služba pro orgány krizového řízení - monitorování meteorologické, hydrologické a imisní situace, mající bezprostřední vliv na vznik a šíření živelních pohrom a nebezpečných látek v ovzduší a informování příslušných orgánů a veřejnosti - hlásná a předpovědní povodňová služba - zajištění činnosti celostátní radiační monitorovací sítě - národní telekomunikační centrum zajištění národních monitorovacích a informačních sítí - regionální telekomunikační centrum v systému Světové meteorologické organizace - vyhlásování vzniku a ukončení smogových situací a regulačních opatření - meteorologické zabezpečení jaderných elektráren - meteorologické zabezpečení civilního letectví - meteorologické zabezpečení provozu na pozemních komunikacích - referenční pracoviště pro modelování znečištění ovzduší a zpracovávající zprávy o kvalitě ovzduší podle právních předpisů EU - referenční pracoviště zpracovávající zprávy o kvalitě ovzduší a údaje o emisích a imisích podle právních předpisů EU

IX. Veřejná správa

Veřejné finance	<p>Výkon činnosti Ministerstva financí, Generálního finančního ředitelství, Generálního ředitelství cel, Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových a Státní tiskárny cenin, při zajišťování připravenosti na řešení krizových situací v oblasti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - daňové správy - celní správy - zastupování státu ve věcech majetkových - státního tisku cenin
Sociální ochrana a zaměstnanost	<p>Sociální zabezpečení</p> <ul style="list-style-type: none"> - informační systém (dále jen IS) registru pojištěnců nemocenského a důchodového pojištění s údaji o více než 125 000 pojištěncích - IS pojištění registru pojištěnců, jde-li o zaměstnané osoby a OSVČ s údaji o více než 125 000 osobách - IS pojištění registru zaměstnavatelů, jde-li o zaměstnavatele zaměstnaných osob s údaji o více než 125 000 zaměstnavatelích - programové vybavení zpracování údajů pro rozhodování o dávkách nemocenského a důchodového pojištění - programové vybavení zpracování údajů potřebných pro posuzování zdravotního stavu - programové vybavení zpracování údajů pro rozhodování o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti - úložiště údajů a evidencí <p>Státní sociální podpora</p> <ul style="list-style-type: none"> - IS dávek státní sociální podpory s údaji o více než 125 000 osobách - IS pomoci v hmotné nouzi s údaji o více než 125 000 osobách - celorepubliková datová síť propojující úřady práce, krajské úřady, obecní úřady ORP a pověřené obecní úřady a další úřady <p>Sociální pomoc</p> <ul style="list-style-type: none"> - IS pro realizaci dávek sociálních služeb s údaji o více než 125 000 osobách - celorepubliková datová síť spojující úřady práce, krajské úřady, obecní úřady ORP a další úřady - evidence dětí a evidence žadatelů pro účely zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče s údaji o více než 125 000 osobách <p>Zaměstnanost</p> <ul style="list-style-type: none"> - IS politiky zaměstnanosti s údaji o více než 125 000 osobách - celorepubliková datová síť spojující úřady práce, krajské úřady, obecní úřady ORP a pověřené obecní úřady a další úřady
Ostatní státní správa	<p>Výkon činnosti ministerstev a jiných ústředních správních úřadů při zajišťování připravenosti na řešení krizových situací</p>
Zpravodajské služby	<ul style="list-style-type: none"> - výkon činnosti Úřadu pro zahraniční styky a informace - výkon činnosti Bezpečnostní informační služby

4.3 Porovnání všech zmíněných oblastí KI a kritérií pro jejich zařazení.

V tabulce číslo 5. Porovnání oblastí KI v rámci vývoje v České republice je vyobrazeno porovnání všech oblastí a jejich produktů/služeb, jak se v průběhu času měnily. Některé jsou stejné, některé změnilý název, některé byly vypuštěny nebo nahrazeny oblastí (produktem/službou) novou.

Tabulka 5. Porovnání oblastí KI v rámci vývoje v České republice, zdroj: vlastní výzkum.

	KI do roku 2004	KI do roku 2007	KI do roku 2011	KI po roce 2011
1. Energetika	Elektroenergetika	Elektřina	Elektřina	Elektřina
	Plynárenství	Plyn	Plyn	Zemní plyn
	Teplárenství	Tepelná energie	Tepelná energie	
	Ropný průmysl	Ropa a ropné produkty	Ropa a ropné produkty	Ropa a ropné produkty
2. Vodní hospodářství		Zásobování vodou	Zásobování vodou	
		Správa vod	Správa vod	
	Kanalizační sítě (10)	Systém odpadních vod	Systém odpadních vod	
3. Potravinářství a zemědělství		Produkce potravin	Produkce potravin	Potravinářská výroba
		Péče o potraviny	Péče o potraviny	
		Zemědělská výroba	Zemědělská výroba	Rostlinná a živočišná výroba
	Zásobování potravinami (9)			
4. Zdravotní péče		Přednemocniční neodkladná péče	Přednemocniční neodkladná péče	
		Nemocniční péče	Nemocniční péče	
		Ochrana veřejného zdraví	Ochrana veřejného zdraví	
		Distribuce léčiv	Výroba, skladování a distribuce léčiv	
5. Doprava	Pozemní komunikace	Silniční	Silniční	Silniční
	Drážní	Železniční	Železniční	Železniční
	Civilní letectví	Letecká	Letecká	Letecká
	Vnitrozemská vodní	Vnitrozemská vodní	Vnitrozemská vodní	Vnitrozemská vodní

Pokračování tabulky 5				
6. KIS	Pevné a mobilní služby	Služby pevných sítí	Služby pevných sítí	Technolog. prvky (TP) pevné sítě
		Služby mobilních sítí	Služby mobilních sítí	Technolog. prvky mobilní sítě
		Radiová kom. a navigace	Radiová kom. a navigace	
		Satelitní komunikace	Satelitní komunikace	TP pro satelitní komunikaci
		Televizní a rádiové vysílání	Televizní a rádiové vysílání	TP sítí pro rozhlas a TV vysílání
		Internet a datové služby	Internet a datové služby	Technolog. prvky IS
	Poštovní služby	Poštovní a kurýrní služby	Poštovní a kurýrní služby	Technolog. prvky pro poštovní služby
7. Bankovní a finanční sektor		Správa veřejných financí	Správa veřejných financí	
		Bankovníctví	Bankovníctví	
		Pojišťovnictví	Pojišťovnictví	
		Kapitálový trh	Kapitálový trh	
8. Nouzové služby	Policie ČR	Policie ČR	Policie ČR	
	JPO	HZS ČR	HZS ČR a JPO	
	Zdravotnictví	ZZS		
		Letecká ZZS		
		Armáda ČR	Armáda ČR	
		Radiační a chemické monitorování	Radiační monitorování	Radiační monitorování
		Předpovědní, varovná a hlásná služba	Předpovědní, varovná a hlásná služba	Předpovědní, varovná a hlásná služba
				IZS
9. Veřejná správa	Sociální služby	Sociální ochrana a zaměstnanost	Sociální ochrana a zaměstnanost	Sociální ochrana a zaměstnanost
		Diplomacie		
		Výkon justice a vězeňství	Výkon justice a vězeňství	
	Státní správa a samospráva *	Státní správa a samospráva	Státní správa a samospráva	Ostatní státní správa
	Pohřební služby			
				Zpravodajské služby
				Veřejné finance
10. Odpadové hospodářství	Nakládání s odpady	Nakládání s odpady		
		Radioaktiv. odpady		

* Státní správa a samospráva bylo v roce 2004 samostatnou oblastí, nikoliv produktem/službou.

U některých produktů/služeb jsou čísla v závorkách, to značí, že v průběhu vývoje byly zařazeny do jiné oblasti. Jako například služba „kanalizační sítě (10)“ byly v roce 2004 zařazeny do oblasti „10. odpadové hospodářství“.

Z uvedené tabulky vyplývá, že Česká republika měnila priority důležitostí jednotlivých oblastí v průběhu formování kritické infrastruktury do současné podoby. V současné době nepovažuje odpadové hospodářství nebo výkon justice a vězeňství za životně důležité, proto byly tyto oblasti vypuštěny. Výrazně se zformovala i oblast nouzových služeb. Za kritické se již nepovažují všechny objekty záchranných služeb, ale pouze operační a informační střediska jednotlivých záchranných sborů. Podobně se zformovala i oblast zdravotní péče, která se nyní soustředí pouze na dostatek akutních lůžek pro případ zvládnutí hromadných neštěstí, namísto ochrany objektů, které zabezpečují ochranu veřejného zdraví a oblast výroby a distribuce léčiv. Naopak byla vyzdvihována důležitost zpravodajských služeb a veřejných financí a jejich role v zajišťování bezpečnosti státu.

V následujících tabulkách (*tabulka 6 – tabulka 14*) je porovnání dříve platných kritérií pro zařazování subjektů a prvků kritické infrastruktury s nově platnými kritérii, které byly přijaty po novelizaci krizového zákona v roce 2011. Novelizací krizového zákona jsou kritéria rozdělena na průřezová kritéria, která zohledňují počet obětí a raněných, ekonomický dopad a dopad na veřejnost a odvětvová kritéria, která jsou technickými parametry určování prvků KI.

Tabulka 6. *Porovnání kritérií určování prvků KI v oblasti energetiky, zdroj: vlastní výzkum.*

Energetika	
Elektřina/Elektroenergetika	
Výroba/produkce	
Tepelné elektrárny, výkon nad 100 MW	Výrobní s výkonem nad 500 MW
Všechna klasická vodní díla	X
Zásobníky	
Přečerpávací elektrárny	X
Přenosová soustava	
Liniové vedení o napětí 400 kV, 220 kV a 110 kV	Vedení o napětí nejméně 110 kV

Pokračování tabulky 6	
Distribuční soustava	
Distribuční soustava o napětí 110 kV a 220 kV	Elektrická stanice distribuční soustavy o napětí 110 kV
Zemní plyn	
Převážná soustava	
Velmi vysokotlaká, vysokotlaká, středotlaká	VVTL, VTL o průměru nejméně 700 mm
Mezinárodní předávací stanice	Předávací stanice, kompresorová stanice
Distribuční soustava	
VVTL, VTL, STL	Vysokotlaký a středotlaký plynovod
	Předávací a regulační stanice
Skladování plynu	
Kapacita alespoň 100 000 m ³	Kapacita nejméně 50 mil. m ³
Ropa a ropné produkty	
Převážná soustava	
Vstupy ropovodů na naše území	Tranzitní ropovod s průměrem nad 500 mm
	Vnitrostátní ropovod s průměrem nad 200 mm
Distribuční soustava	
Velkokapacitní ropovody a produktovody	Produktovod s průměrem nad 200 mm
	Přečerpávací stanice
Skladování/Zásobníky	
Kapacita nad 10 000 m ³	Kapacita nejméně 40 000 m ³
Výroba pohonných hmot	
X	Rafinérie s kapacitou nad 500 000 t/rok
Tepelná energie	
Produkce nad 5 MW	X
Distribuce pro více než 5 000 obyvatel	X

Porovnáme-li kritéria, podle kterých se prvky KI z oblasti energetiky určovaly před nabytím účinnosti novely krizového zákona a po novele, zjistíme, že nově jsou do KI zahrnovány výroby s výkonem nad 500 MW. Dříve bylo kritérium mírnější a do KI se řadily tepelné elektrárny s výkonem již od 100 MW a všechny větší vodní elektrárny. Dříve se také do KI řadily tzv. zásobníky elektřiny, které představovaly přečerpávací elektrárny. Ty už se nyní do kritické infrastruktury neřadí. V přenosové soustavě k rozdílům nedošlo, stále se do KI zahrnují liniová vedení o napětí 110 kV a vyšší napětí. V distribuční soustavě ke změnám došlo, nyní se do KI neřadí distribuční soustavy o napětí 220 kV. Nově se budou určovat technické dispečinky, které jsou pro chod elektrizační soustavy nezbytné. Elektrická energie je důležitá z pohledu energetické bezpečnosti. To znamená zajištění nezbytných dodávek energie a energetických služeb pro zajištění chráněných zájmů státu. V rámci energetické

bezpečnosti se zohledňují tři témata – bezpečnostní zajištění energetických zdrojů (kde se elektřina vyrábí), bezpečnost energetických transformací a dopravy energie (přenosová soustava) a energetická bezpečnost konečných uživatelů energie. V oblasti plynárenství došlo ke změně v rámci přenosové soustavy. Dnes se do KI již neřadí středotlaká zařízení (STL), ale jen velmi vysokotlaká (VVTL) a vysokotlaká (VTL). Změnou prošla i kritéria na kapacitu zásobníků plynu. Dříve se za významné považovaly zásobníky s kapacitou alespoň 100 000 m³, nyní je to podstatně více – zásobníky o kapacitě 50 milionů m³. V oblasti ropy a ropných produktů se také změnilo nároky na kapacitu zásobníků. Před novelizací se jako kritické označovaly kapacity nad 10 000 m³, po novelizaci je to čtyřikrát více, tedy 40 000 m³. V rámci přenosové a distribuční soustavy se dříve uvažovalo o velkokapacitních ropovodech. Nyní je kritérium více specifikováno na tranzitní ropovod se jmenovitým průměrem nejméně 500 mm, včetně vstupních bodů a vnitrostátní ropovod se jmenovitým průměrem nejméně 200 mm, včetně vstupních bodů. Nově je zde navíc i technický dispečink, koncová zařízení pro předání ropy a přečerpávací stanice. Do podoblastí kritické infrastruktury nově přibyla i oblast zpracování ropy. Jako kritérium pro zařazení jsou rafinerie s kapacitou atmosférické destilace nejméně 500 000 t za rok. Tepelná energie i s její distribuční soustavou, která měla také svá kritéria (produkce tepláren nad 5 MW a teplovody zásobující nejméně 5 000 obyvatel), byla z kritické infrastruktury vypuštěna.

Tabulka 7. Porovnání kritérií určování prvků KI v oblasti vodního hospodářství, zdroj: vlastní výzkum.

Vodní hospodářství	
Zásobování pitnou a užitkovou vodou	
Počet zásobovaných obyvatel nad 5 000	Počet zásobovaných obyvatel nad 125 000
Nádrže, které slouží jako rezervoáry	Vodní dílo o objemu minimálně 100 mil. m ³
Distribuční soustava	Úpravna vody o výkonu nad 3 000 l/s
Zabezpečení a správa povrchových a podzemních vod	
Nespecifikováno	X
Systém odpadních vod	
ČOV pro více než 5 000 obyvatel	X
Kanalizace	X

Druhou porovnávanou oblastí je oblast vodního hospodářství. Před rokem 2011 měla tato oblast tři podoblasti – zásobování pitnou a užitkovou vodou, zabezpečení a správa povrchových vod a podzemních zdrojů vody a systém odpadních vod. Nově není vodní hospodářství více děleno, a jsou zde pouze tři kritéria. Prvním je zásobování vodou z jednoho nenahraditelného zdroje při počtu zásobovaných obyvatel nejméně 125 000, úprava vody o minimálním výkonu 3 000 litrů s⁻¹ a nakonec všechna strategicky významná vodní díla o minimálním objemu zachycené vody 100 milionů m³. Na rozdíl od kritérií dřívějších, kdy počet zásobených obyvatel byl stanoven na 5 000 obyvatel, čističky odpadních vod, které zabezpečovaly více než 5 000 obyvatel a vodní díla se řadila všechna, která sloužila jako rezervoár pro vybrané vodárny. Navíc se do kritické infrastruktury řadily i vodovody s průměrem 250 mm a připojená kanalizace k výše uvedeným ČOV o průměru 600 mm a více.

Tabulka 8. Porovnání kritérií určování prvků KI v oblasti potravinářství a zemědělství, zdroj: vlastní výzkum.

Potravinářství a zemědělství	
Zemědělská výroba/Rostlinná a živočišná výroba	
Brambory 300 t/rok	Výměra půdy jednotlivé farmy nebo zemědělského podniku, na území jednoho kraje pro jednotlivou plodinu min. 4 000 ha
Obilniny 500 t/rok	
Řepka 200 t/rok	Skot nejméně 10 000 kusů
Skot 500 kusů	Prasata nejméně 45 000 kusů
Prasata 1 000 kusů	Drůbež nejméně 300 000 kusů
Drůbež 10 000 kusů	X
Ovce, kozy i ryby	
Potravinářská výroba	
Mlýny - všechny v ČR	Mlýnské výrobky - nad 80 000 t/rok
Pekárny - produkce 100 t/rok	Pekařské výrobky - nad 600 000 t/rok
Jatka - produkce 100 t/rok	Maso a masné výrobky - nad 200 000 tun masa/rok, nebo nad 500 000 tun masných výrobků
Masná výroba - produkce 100 t/rok	
Mlékárny - produkce 100 t/rok mléčných výrobků, 100 000 litrů mléka/rok	Mlékárenské výrobky - nad 65 mil. litrů mléka/rok nebo nad 100 000 tun mléčných výrobků/rok
X	Cukr - nejméně 230 000 t/rok
Síla obilovin - kapacita nad 5 000 tun	X
Mrazírny a chladiřny - nad 1 000 m ³	X
Péče o potraviny	
Nespecifikováno	X

Potravinářství a zemědělství mělo dříve kritéria zaměřená na produkční kapacity základních zemědělských komodit. Kritéria na produkci byla oproti dnešním kritériím velice mírná. V rámci rostlinné výroby se do KI zahrnovala sklizeň brambor, která minimálně činila 300 tun za rok, sklizeň obilnin s podmínkou 500 tun za rok a sklizeň řepky s produkcí 200 tun za rok. Nyní se počítá s každou komoditou jednotlivé farmy nebo zemědělského podniku, na území jednoho kraje, s výměrou půdy pro jednotlivou plodinu nejméně 4 000 ha. Pro živočišnou výrobu byla dříve stanovena kritéria pro chov skotu (500 kusů), prasat (1 000 kusů), ovcí (1 000 kusů), koz (1 000 kusů), drůbeže (10 000 kusů) a ryb (10 tun). Nová kritéria jsou o poznání přísnější a jsou určena počtem chovaných kusů zvířat v jednom chovu na území jednoho kraje podle základních druhů hospodářských zvířat. Pro skot je stanové minimum 10 000 kusů, pro prasata 45 000 kusů a pro drůbež minimálně 300 000 kusů. Ostatní zvířata už do KI zahrnuta nejsou. V produkci potravin také došlo k výrazným změnám. Jako kritéria pro potravinářskou výrobu byla stanovena nenahraditelnost produkce výrobního závodu nebo provozovny na území jednoho kraje podle základních druhů potravin. Základními druhy potravin jsou mlýnské výrobky a produkce nejméně 800 000 tun za rok podle základních druhů mlýnských výrobků. Pekařské výrobky s produkcí nejméně 600 000 tun za rok podle základních druhů pekařských výrobků. Mléko a mlékárenské výrobky s produkcí nejméně 65 milionů litrů mléka za rok nebo nejméně 100 000 tun mlékárenských výrobků za rok. Pro maso a masné produkty byla produkce stanovena na nejméně 200 000 tun masa za jeden rok podle základních druhů masa a nebo nejméně 500 000 tun masných výrobků za rok podle základních druhů masných výrobků. Nově stanovená je produkce cukru (nejméně 230 000 tun za rok), která dříve do kritické infrastruktury nepatřila. Mezi dřívější produkcí potravin byly řazeny všechny mlýny v České republice, produkce pekáren, která byla stanovena na minimálně 100 tun za rok, produkce jatek také 100 tun za rok, produkce masné výroby minimálně 100 tun za rok a u mlékáren byla určena produkce na 100 tun mléčných výrobků nebo 100 000 litrů mléka ročně. Navíc se do KI ještě řadila sila obilovin s kapacitou 5 000 tun a také mrazírny a chladírny s kapacitou nad 1 000 m³. V této oblasti je zpřísnění kritérií nejvíce razantní a viditelné na první pohled.

Tabulka 9. Porovnání kritérií určování prvků KI v oblasti zdravotní péče, zdroj: vlastní výzkum.

Zdravotnictví/Zdravotní péče	
Nemocniční péče	
Fakultní a krajské nemocnice	Počet akutních lůžek - 2 500
Přednemocniční neodkladná péče	
Zdravotnická záchranná služba	X
Ochrana veřejného zdraví	
Krajské hygienické stanice	X
Referenční laboratoře	X
Národní referenční laboratoře	X
Výroba, skladování a distribuce léčiv	
Velkosklady léčiv	X
Producenti léčiv	X

I oblast zdravotnictví doznala velkých změn v kritériích. Byly zcela vypuštěny všechny podoblasti, takže do KI již nespádají zdravotnické záchranné služby, krajské hygienické stanice, referenční a národní referenční laboratoře, velkosklady ani producenti léčiv. Nezměněné zůstaly pouze fakultní a krajské nemocnice, ovšem nyní s kritériem celkových počtů lůžek v daném zdravotnickém zařízení nejméně 2 500.

Tabulka 10. Porovnání kritérií určování prvků KI v oblasti dopravy, zdroj: vlastní výzkum.

Doprava	
Silniční	
Dálnice	Pozemní komunikace, která je zařazena do kategorie dálnice a silnice I. třídy, pokud pro ni neexistuje objízdná trasa
Rychlostní silnice	
Silnice I. třídy	
Autobusová a nákladová nádraží – obce nad 5 000 obyvatel	
Vybrané křižovatky, tunely a mosty	
Železniční	
Státní železnice a vyšší	Celostátní dráha, pokud pro ni neexistuje odklonová trasa
Prvky - tratě, dopravní uzly, nádraží, tunely, mosty	Systém správy a organizace řízení železničního provozu
Letecká doprava	
Mezinárodní letiště na území ČR	Letiště, u kterého nelze obslužnost zajistit alternativním způsobem
Řízení letového provozu	Řízení letového provozu
Instalace pro řízení letového provozu	X
Vojenská zařízení	X

Pokračování tabulky 10	
Vnitrozemská vodní doprava	
Vodní toky pro velkou plavbu	Vodní cesta, jež nelze nahradit jinou vodní cestou nebo dopravou jiného druhu
Přístaviště a překladiště	X

Podoblasti v dopravě se nezměnily vůbec. Jen kritéria se zpřísnila. Z původního kritéria zařazení dálnic, rychlostních silnic, silnic I. tříd, autobusových a nákladních nádraží a z vybraných křižovatek, tunelů a mostů do prvků KI, zůstalo jen jedno kritérium, které navrhuje do kritické infrastruktury řadit pozemní komunikace, které jsou zařazeny do kategorie dálnic a silnic I. třídy, pokud pro ně neexistuje objízdná trasa. Kritérium celostátních železnic bylo doplněno o podmínku, pokud pro ni neexistují odklonové trasy s odpovídající traťovou třídou zatížení a prostorovou průchodností pro ložnou míru. Nově se stanovují prvky KI v oblasti železniční dopravy, které spadají pod systém správy a organizace řízení železničního provozu na železniční síti České republiky ve vztahu k evropské železniční síti, s ohledem na nově vzniklé podmínky zajištění součinnosti v rámci Evropského železničního řídicího systému (centrální, regionální a lokální dispečerská pracoviště). Letecká doprava se změnila do podoby, kdy se stejně jako v minulosti do KI řadí mezinárodní letiště, ale s podmínkou, že u něj není možné leteckou obchodní dopravu zajistit alternativním letištěm nebo alternativní zajištění je příliš nákladné, nevhodné nebo velmi těžko proveditelné. Alternativním letištěm rozumíme veřejné mezinárodní letiště, které je schopno zajistit nejméně 80 % letecké obchodní dopravy letiště, pro které je určeno jako alternativní, je v čase dvou hodin dosažitelné jiným druhem dopravy, má dostatečnou kapacitu pohybových ploch a kapacitu terminálu, má stejnou nebo podobnou kategorii jako letiště, pro které je určeno jako alternativní a je způsobilé přijmout let vykonaný podle přístrojů. Stejným kritériem zůstalo řízení letového provozu, ale mezi kritérii už nejsou vojenská zařízení. Vnitrozemská vodní doprava je určena kritériem, že je to vodní cesta, jejíž užití nelze nahradit užitím náhradní vnitrozemské vodní dopravy ani dopravou jiného druhu. I v oblasti dopravy je rozdíl kritérií na první pohled znatelný a nová kritéria zpřísňují určení prvků dopravní kritické infrastruktury.

Tabulka 11. Porovnání kritérií určování prvků KI v oblasti komunikačních a informačních systémů, zdroj: vlastní výzkum.

Komunikační a informační systémy	
Centrální sídla poskytovatelů telekom. sítě	Centra řízení a podpory sítě
Ústředny	Řídící ústředny
Centrální vysílače	Vysílací zařízení pro šíření signálu pro informaci obyvatelstva za krizových situací
X	Datová centra
X	Sítě pro vysílání, sítě elektronických komunikací
Služby pevných telekomunikačních sítí	Technologické prvky pevné sítě
Služby mobilních telekomunikačních sítí	Technologické prvky mobilní sítě
Radiová komunikace a navigace	X
Satelitní komunikace	Technologické prvky pro satelitní komunikaci
Televizní a rádiové vysílání	Technologické prvky pro rozhlasové a televizní vysílání
Poštovní a kurýrní služby	Technologické služby pro poštovní služby
Pobočky s kapacitou nad 5 000 osob/den	Centrální a regionální výpočetní středisko
Přístup k internetu a datovým službám	Technologické prvky informačních systémů

Komunikační a informační systémy změnilly své podoblasti a s nimi i kritéria. Do KI se před novelizací řadila centrální sídla provozovatelů sítí v ČR, ústředny a centrální vysílače. S novelizací krizového zákona se kritérii staly technologické prvky komunikačních sítí, centrum řízení a podpory sítě, řídicí a mezinárodní ústředny, tranzitní ústředny, datová centra a telekomunikační vedení. Radiová komunikace a navigace již není řazena mezi prvky kritické infrastruktury a změn doznala i oblast poštovních služeb. Stará kritéria uvádí pobočky s více než 5 000 osobami za den, nová kritéria určují centrální a regionální výpočetní střediska, střediska centrálního snímání a úložiště dat, sběrné dopravní uzly, řídicí a mezinárodní pošty a poštovní dopravní infrastrukturu.

Tabulka 12. Porovnání kritérií určování prvků KI v oblasti bankovního a finančního sektoru, zdroj: vlastní výzkum.

Finanční trh a měna/Bankovní a finanční sektor	
Centrální sídla v daném kraji	X
Pobočky s kapacitou více než 5 000 klientů/den	X
Finanční úřady	X
Celní správa	X
X	Výkon činnosti ČNB
Bankovníctví	Služby v bankovníctví a pojišťovnictví (předpoklad subjektu – tržní podíl 10% bankovního sektoru, 25 % pojistného)
Pojišťovnictví	
Správa veřejných financí	X
Kapitálový trh	X

Do kritické infrastruktury v oblasti financí se dříve řadila centrální sídla, pobočky s kapacitou více než 5 000 klientů za den, finanční a celní úřady. V současnosti se do této oblasti řadí výkon činnosti České národní banky a poskytování služeb v oblasti bankovníctví a pojišťovnictví subjektem, který nabízí komplexní portfolio služeb pro veškeré klienty, disponuje rozsáhlou skupinou dceřiných a přidružených společností zajišťujících další finanční služby a který má rozsáhlou síť regionálních poboček a splňuje předpoklad, že v bankovním sektoru přesahuje tržní podíl subjektu 10 % z bilanční sumy bankovního sektoru a v pojišťovnictví přesahuje podíl subjektu měřený objem předepsaného pojistného 25 %.

Tabulka 13. Porovnání kritérií určování prvků KI v oblasti nouzových služeb, zdroj: vlastní výzkum.

Nouzové služby	
HZS ČR	X
JPO I, JPO II	X
Policie ČR	X
Krajská ředitelství, útvary s celorepublikovou působností	X
Armáda ČR	X
X	Integrovaný záchranný systém
X	OPIS GR HZS ČR
X	OPIS HZS kraje
X	Operační středisko útvaru PČR
X	Operační středisko ZZS
X	Centrální a oblastní dispečinky horské služby

Pokračování tabulky 13	
Radiační monitorování	
Radiační monitorovací síť	Radiační monitorovací síť
Předpovědní, varovná a hlásná služba	
Nespecifikováno	Služba pro orgány krizového řízení
X	Meteorologické, hydrologické a imisní monitorování
X	Povodňová služba
X	Znečištění ovzduší

Nouzové služby jsou další oblastí s výraznými změnami kritérií. V minulosti se do KI řadily všechny stanice jednotek požární ochrany, které spadají do kategorie JPO I a JPO II, všechny útvary Policie ČR s územní působností (krajská ředitelství PČR) a celorepublikovou působností (Útvar rychlého nasazení, letecká služba, Národní protidrogová centrála Služby kriminální policie a vyšetřování), Armáda České republiky a stejně jako nyní i radiační monitorovací síť a předpovědní, varovná a hlásná služba. Nyní se do KI řadí pouze operační a informační středisko GŘ HZS ČR, OPIS hasičských záchranných sborů krajů, operační střediska zdravotnické záchranné služby a útvarů PČR a centrální a oblastní dispečinky horské služby. Zůstala radiační monitorovací síť a předpovědní, varovná a hlásná služba má více specifikovaná kritéria, do kterých patří předpovědní a výstražná služba pro orgány krizového řízení z monitorovacích systémů meteorologických a hydrologických sítí a ze sítí automatického imisního monitorovacího systému, monitorování meteorologické, hydrologické a imisní situace, mající bezprostřední vliv na vznik a šíření živelných pohrom a nebezpečných látek v ovzduší a informování příslušných orgánů a veřejnosti, hlásná a předpovědní povodňová služba, zajištění činnosti celostátní radiační monitorovací sítě, národní telekomunikační centrum pro zajištění národních monitorovacích a informačních sítí, regionální telekomunikační centrum v systému Světové meteorologické organizace, vyhlásování vzniku a ukončení smogových situací a regulačních opatření, meteorologické zajištění jaderných elektráren, civilního letectví a provozu na pozemních komunikacích, referenční pracoviště pro modelování znečištění ovzduší a zpracovávající zprávy o kvalitě ovzduší podle právních předpisů EU a referenční pracoviště zpracovávající zprávy o kvalitě ovzduší a údaje o emisích a imisích podle právních předpisů Evropské unie.

Tabulka 14. Porovnání kritérií určování prvků KI v oblasti veřejné správy, zdroj: vlastní výzkum.

Veřejná správa	
Státní správa a samospráva	Ostatní státní správa
Sociální ochrana a zaměstnanost	Sociální ochrana a zaměstnanost
Sociální zabezpečení	Sociální zabezpečení
X	Informační systémy registrů
X	Aplikační programové vybavení
X	Úložiště údajů a evidencí
Státní sociální podpora	Státní sociální podpora
X	Informační podpora
X	Celorepubliková datová síť
Sociální pomoc	Sociální pomoc
X	Informační systémy
X	Celorepubliková datová síť
X	Evidence
X	Zaměstnanost
Výkon justice a vězeňství	X
Okresní soudy a soudy vyšší instance	X
Věznice	X
X	Zpravodajské služby
X	Výkon Úřadu pro zahraniční styky a informace
X	Výkon Bezpečnostní informační služby

Veřejná správa v kritériích před novelizací krizového zákona nebyla blíže specifikována. Jediná odlišnost od kritérií současných je, že dnes se už do KI neřadí výkon justice a vězeňství, tedy soudy a věznice. Do veřejné správy se zařazuje výkon činnosti Ministerstva financí, Generálního finančního ředitelství, Generálního ředitelství cel, Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových a Státní tiskárny cenin, při zajišťování připravenosti na řešení krizových situací v oblasti daňové správy, celní správy, zastupování státu ve věcech majetkových a státního tisku cenin. Stejnou podoblastí v obou porovnávaných skupinách je sociální ochrana a zaměstnanost, kam nyní spadá sociální zabezpečení, státní sociální podpora, sociální pomoc a zaměstnanost. Ostatní státní správa zahrnuje výkon činnosti ministerstev a jiných ústředních správních úřadů při zajišťování připravenosti na řešení krizových situací. Jako poslední část v této oblasti jsou nově zpravodajské služby.

4.4 Počty subjektů KI v Jihočeském kraji.

Tabulka 15. Počty subjektů KI v Jihočeském kraji před novelizací krizového zákona, zdroj: vlastní výzkum.

Oblast KI	Produkt služba	Celostátní význam	Krajský význam
Energetika	Elektřina	9	19
	Plyn	2	6
	Tepelná energie	x	3
	Ropa a ropné produkty	8	x
Vodní hospodářství	Zásobování pitnou a užitkovou vodou	1	10
	Zabezpečení a správa vod a zdrojů vody	2	1
	Systém odpadních vod	x	3
Potravinářství a zemědělství	Produkce potravin	x	11
	Péče o potraviny	2	3
	Zemědělská výroba	x	2
Zdravotní péče	Přednemocniční neodkladná péče	2	x
	Nemocniční péče	3	4
	Ochrana veřejného zdraví	2	x
	Výroba, skladování a distribuce léčiv	x	2
Doprava	Silniční	11	7
	Železniční	9	x
	Letecká	1	x
	Vnitrozemská vodní	x	x
Komunikační a IS	Služby pevných telekomunikačních sítí	1	x
	Služby mobilních telekomunikačních sítí	1	x
	Radiová komunikace a navigace	x	x
	Satelitní komunikace	x	x
	Televizní a rádiové vysílání	4	x
	Poštovní a kurýrní služby	1	x
	Přístup k internetu a datovým službám	x	x
Bankovní a finanční sektor	Správa veřejných financí	3	x
	Bankovníctví	4	x
	Pojišťovnictví	1	x
	Kapitálový trh	x	x
Nouzové služby	HZS a příslušné JPO	1	x
	PČR	1	1
	AČR	1	x
	Radiační monitorování	x	x
	Předpovědní, varovná a hlásná služba	1	x
	Nezařazené	x	15
Veřejná správa	Státní správa a samospráva	7	3
	Sociální ochrana a zaměstnanost	x	2
	Výkon justice a vězeňství	3	x

V tabulce číslo 15. *Počty subjektů KI v Jihočeském kraji před novelizací krizového zákona* jsou uvedeny počty subjektů kritické infrastruktury na území Jihočeského kraje, které byly platné do novelizace krizového zákona. Hlavním rozdílem je dělení subjektů na celostátní a krajský význam. Toto dělení bylo změnou krizového zákona zrušeno a v současné době se do kritické infrastruktury zahrnují pouze subjekty, které mají význam pro celý stát nebo pro některý další ze států Evropské unie (evropská kritická infrastruktura).

Počty subjektů kritické infrastruktury po roce 2011 tak jednoznačné nejsou. V současné době stále probíhá proces určování, a proto jsou k dispozici jen omezené informace o některých oblastech v podobě opatření obecných povah gestorů, pod které oblasti spadají. Opatření obecné povahy Správy státních hmotných rezerv určuje prvky kritické infrastruktury v oblasti ropy a ropných produktů na celém území České republiky. V tabulce 16. *Prvky KI v oblasti ropy a ropných produktů*, jsou zobrazeny pouze prvky, které se nacházejí na území JČK. Jejich provozovatelem je ČEPRO, a.s.

Tabulka 16. *Prvky KI v oblasti ropy a ropných produktů, zdroj: vlastní výzkum.*

Název prvku	Označení prvku	Místo
Produktovod	09	Bělčice
Přečerpávací stanice	10	
Komplex zásobníků	11	
Technický dispečink	12	
Produktovod	21	Smyslov
Přečerpávací stanice	22	
Komplex zásobníků	23	
Technický dispečink	24	
Technický dispečink	25	Včelná

Dle informací z Ministerstva dopravy (viz příloha A) je v České republice určeno pět subjektů KI v oblasti dopravy. Jedná se o samotné Ministerstvo dopravy, které bylo určeno jako organizační složka státu rozhodnutím vlády a čtyři další subjekty kritické infrastruktury, jejichž provozovatelem není organizační složka státu. Tyto 4 subjekty byly určeny opatřením obecné povahy ministra dopravy. V příloze tohoto opatření obecné povahy, které je volně přístupné na internetových stránkách Ministerstva

dopravy, jsou v tabulce 17. Prvky KI v oblasti dopravy, zobrazeny prvky kritické infrastruktury.

Tabulka 17. Prvky KI v oblasti dopravy, zdroj: vlastní výzkum.

Označení prvku	Provozovatel
098	Správa železniční dopravní cesty, státní organizace
250	Správa železniční dopravní cesty, státní organizace
179	Správa železniční dopravní cesty, státní organizace
IDS Morava Sever	Správa železniční dopravní cesty, státní organizace
010	Správa železniční dopravní cesty, státní organizace
IDS Čechy Střed	Správa železniční dopravní cesty, státní organizace
CDPP	Správa železniční dopravní cesty, státní organizace
IDS JmK_SŽDC	Správa železniční dopravní cesty, státní organizace
V.C.1	Letiště Praha, a.s.
ŘLP A	Řízení letového provozu ČR, s.p.
ŘLP B	Řízení letového provozu ČR, s.p.
Řídicí centrum okruhu Střed	Ředitelství silnic a dálnic ČR
Řídicí centrum Sever	Ředitelství silnic a dálnic ČR

Z tabulky 17 je zřejmé, že nově stanovené subjekty KI v oblasti dopravy jsou Správa železniční dopravní cesty, státní organizace, Letiště Praha, a.s., Řízení letového provozu ČR, s.p. a Ředitelství silnic a dálnic ČR a k tomu již zmiňované Ministerstvo dopravy. Celkem tedy 5 subjektů KI.

Výňatek z tabulky 15 zobrazuje počet subjektů KI před novelizací krizového zákona. Celkem 28 subjektů celostátního a krajského významu. Tyto subjekty jsou více přiblíženy v příloze B. Přehled prvků KI v oblasti dopravy platných do roku 2011.

Doprava	Silniční	11	7
	Železniční	9	x
	Letecká	1	x
	Vnitrozemská vodní	x	x

Porovnávám původních dvacet osm subjektů na území Jihočeského kraje s nově stanovenými pěti, které nejsou platné pouze pro Jihočeský kraj, ale pro celý stát. I přesto je zřejmé, že došlo ke snížení počtu subjektů v oblasti doprava.

Vzhledem k omezenému přístupu k datům nově stanovených prvků kritické infrastruktury nelze úspěšně porovnat počty subjektů před novelizací a po novelizaci

krizového zákona ve více oblastech kritické infrastruktury. Hlavní důvody omezeného přístupu k požadovaným informacím vysvětlují v diskuzi.

5. DISKUZE

5.1 Diskuze nad kritickou infrastrukturou.

Co to kritická infrastruktura je, z čeho se skládá, co představuje a jaký má smysl, v mé práci již zaznělo. Ale je opravdu tak nezbytná, jak se píše? Když vezmu v úvahu známou pyramidu potřeb, kterou sestavil Abraham Herold Maslow v roce 1943, tak můžu říci, že ano. Protože tato pyramida popisuje základní druhy potřeb vzestupně sestavené od potřeb fyziologických, potřeb jistoty a bezpečí, potřeb uznání až k potřebám seberealizace. Hierarchie je přesně daná a vyplývá z faktu, že člověk bez zabezpečení základních potřeb, jako je vzduch, voda, potrava, teplo a spánek neprahne po přátelství nebo partnerském vztahu. Prioritními jsou pro něj ty nejzákladnější potřeby, které nejsou naplněny. Stejně tak bez pocitu bezpečí a určitého materiálního a finančního zajištění nebude hlavní potřeba naplnění sebe sama, rozvíjení našich schopností nebo dovedností. Pokud se nebudeme cítit bezpečně, budeme dělat vše proto, abychom se bezpečně cítili. K tomuto pocitu by nám měl pomáhat právě stát svou deklarací základních práv a svobod, zajištěním územní celistvosti, demokracie, vnitřního pořádku a zabezpečením potřeb, jako jsou dodávky vody, potravin, tepla, zdravotnické pomoci apod.

Tato skutečnost byla známa již před zavedením pojmu kritická infrastruktura. Dokázala by tedy Česká republika tyto základní potřeby zabezpečovat i bez zavedení tohoto pojmu? Podle dosavadního vývoje nejspíš ano, ale protože je ČR součástí mezinárodních společenství, bylo nezbytné kritickou infrastrukturu do legislativy implementovat. A ač pro naši republiku nebyl tento výraz cizí, skutečnost, že lhůtu pro zavedení stihl v nejzazším možném termínu, napovídá, že této problematice nebylo věnováno takové pozornosti, kterou by si zasloužila. Proto je dobré, že nutnost implementace kritické infrastruktury nastala, a ta se tak dostala do popředí národních zájmů.

Je důležité, že byly jasně nadefinovány pojmy, odpovědnosti a úkoly aktérů v této problematice. Je tak jednodušší KI chránit, když každý účastník ví, co má a nemá dělat a jak to má dělat. Za pomoci legislativních úprav je také jednodušší provádět kontroly

stanovených plánů a opatření, která má subjekt při ochraně svého prvku KI stanovena. Preventivní opatření, zvláště u takto významných infrastruktur, jsou více než nutná a také méně nákladná než řešení a obnova nefungujícího prvku.

Zamyslí-li se nad tím, co by se stalo, kdyby některý prvek kritické infrastruktury nefungoval, napadají mne až děsivé závěry. Například výpadek elektrické energie by způsobil nevyčíslitelné škody na životech, zdraví, majetku, životním prostředí, ekonomické situaci státu, psychice obyvatel a mnohém dalším. Myslím si, že mnoho lidí si ani neuvědomuje, jak jsme na elektrické energii závislí a tím také velice zranitelní. Nejde samozřejmě jen o to, že bychom si nemohli svítit, zapnout televizi nebo si uvařit. Při velkém výpadku elektřiny bychom neměli teplo, nepustili bychom si vodu, nefungovaly by pevné ani mobilní sítě, v obchodech by se nedalo nic koupit, protože k provozu pokladen je potřeba elektrické energie, nehledě na fakt, že už jen dveře do obchodů jsou ve většině případů na elektrický pohon, nenačerpali bychom si benzín, průmyslové objekty, závody, výroby a podobně by bez náhradních zdrojů energie nefungovaly, takže by nebyl přísun základních surovin a potravin, zdravotnická zařízení by měla po vyčerpání náhradních zdrojů obrovské problémy, a další záležitosti, které si ani neumím představit. Nevyhnutelně by následoval domino efekt v podobě paniky, rabování, zvýšené kriminality, nárůstu mimořádných událostí, jako jsou požáry způsobené náhradními zdroji světla v domácnostech, dopravní nehody, zdravotní problémy způsobené sníženou hygienou atd. Při výpadku vodního zdroje, který zásobuje tisíce obyvatel by bylo velice obtížné zajistit pro ně náhradní zdroj a bez vody si svůj život také dokážeme jen těžko představit. Ať už se jedná o vodu, kterou pijeme, ze které vaříme, myjeme nádobí, sprchujeme se, splachujeme toaletu, ale i zásobování hospodářských zvířat vodou, zdravotnická zařízení, pro která je pitná voda nezbytná z hlediska hygieny. Bez ropných produktů by bylo omezeno zásobování potravinami, záchranné složky by měly problémy, některé tepelné elektrárny by bez ropných produktů nemohly fungovat. Na to navazuje oblast zemědělství a potravinářství. Při výpadku zásobování základními komoditami, jako je obilí, mléko, masné výrobky, by zajištění základních potřeb obyvatelstva bylo v tomto ohledu velice náročné. Zdravotní péče je další oblastí, která by při hromadných katastrofách a jejich výpadech měla

problémy. Doprava, jako základ přísunu surovin, materiálů a výrobků by při vážném omezení znamenala další problémy. Záchrané složky by při nezajištěné dopravní obslužnosti měly problémy plnit své povinnosti. Bez měny a finančního trhu by zajištění základních potřeb obyvatelstva také nebylo možné. Komunikační a informační systémy jsou také nedílnou součástí dnešního světa a při výpadku některé z jejích částí by také bylo ohroženo fungování společnosti. Bez možnosti telekomunikačních služeb by mohl být ohrožen pocit bezpečí obyvatelstva v rámci ztížené možnosti zavolat si o pomoc. Na informačních systémech jsou závislé úřady, banky a jiné důležité instituce. Bez poštovních služeb hrozí zamezení vyplácení peněžních částek apod. Pokud by byla narušena veřejná správa, byla by ohrožena sociální pomoc a podpora, na které jsou někteří existenčně závislí. Zaměstnanost je zásadní z hlediska ekonomiky státu. A ztrátou nebo nemožností chodit do zaměstnání je také ohrožena existence občana.

Tento schématický výčet problémů, které by způsobila nefunkčnost některé z oblastí KI, je jen malou částí problémů, které by se musely řešit a nebylo by to jednoduché. To je také hlavní důvod, proč je důležité se kritickou infrastrukturou zabývat, vědět o ní, znát ji, zkoumat ji a hlavně ji chránit. Prevence je vždy jednodušší než obnova a budování od začátku.

5.2 Diskuze nad změnami oblastí KI.

Oblasti KI se v podmínkách České republiky měnily celkem čtyřikrát. Poprvé bylo v roce 2004 určeno devět oblastí a 18 produktů a služeb. Jedna ze služeb se vyskytuje pouze v tomto období a dále už nebyla řazena do kritické infrastruktury. Jedná se o „pohřební služby“, které v sobě zahrnovaly oblast pohřebišť, manipulaci se zemřelými, krematoria a také hromadné hroby. Myslím si, že je dobře, že tato oblast byla v následujících oblastech vypuštěna, i přesto, že neschopnost pohřbít zemřelé do určitého času s sebou nese rizika nemocí. Ale nemyslím si, že by to mohl být až takový problém, aby se musel řešit na úrovni kritické infrastruktury, protože nedostatek krematorií lze celkem jednoduše nahradit jinými způsoby pohřbívání a zabránění tak šíření onemocnění. Naopak oblast zemědělství a potravinářství byla v této době

nedocněna a zahrnuta pouze jako produkt/služba v oblasti veřejných služeb. Určování probíhalo na základě velikosti výrobního podniku, na počtu zásobovaných obyvatel, na dostupnosti ke zdrojům a surovinám pro výrobu a na schopnosti zabezpečení potřeb hospodářských zvířat. V nových oblastech KI, které platily až do roku 2007 bylo potravinářství a zemědělství již samostatnou oblastí, která zahrnovala produkci potravin, péči o potraviny a zemědělskou výrobu. Jak je tedy na první pohled zřejmé, oblast zemědělství a potravinářství byla v nových oblastech KI rozpracována podrobněji. Společnou oblastí těchto dvou období bylo odpadové hospodářství, které už v pozdějších fázích nebylo mezi kritickou infrastrukturou zařazeno. Tyto oblasti řešily nakládání s odpady, v roce 2004 i kanalizační sítě a v roce 2007 ještě navíc radioaktivní odpady. Odpadové hospodářství mi také nepřipadá tak zásadní, aby muselo být řešeno na úrovni kritické infrastruktury. I když je pravdou, že odstraňováním odpadů se zabývá i havarijní plán kraje, který má jako jednu část plánů konkrétních činností věnovanou právě způsobům odstranění odpadů, obsahuje přehled skládek a spaloven a také určuje odpovědnosti za provádění těchto činností. Odpady se stávají problémem zejména po živelních katastrofách, například po povodních, kdy vše, co bylo ve styku s vodou je kontaminováno a považuje se za odpad. Nastává otázka, kam odstranit tak velké množství kontaminovaného odpadu.

Oblastí, které platily až do novelizace krizového zákona, bylo devět. Tyto oblasti se už od těch, které platí v současné době tolik neliší. Je zde navíc tepelná energie, která se nyní do kritické infrastruktury již neřadí, stejně tak péče o potraviny, všechny produkty/služby zdravotnictví byly zredukovány do jednoho kritéria, nouzové služby už také nezahrnují celý integrovaný záchranný systém a také výkon justice a vězeňství již neřadíme do oblastí KI.

V současné době je platných devět oblastí, 23 podoblastí a 18 produktů nebo služeb. Zásadní změnou je také fakt, že prvky kritické infrastruktury již nejsou rozděleny na národní, regionální a lokální úroveň a do kritické infrastruktury jsou řazeny už jen ty prvky, které mají celostátní význam a ohrožují fungování státu, nikoliv kraje nebo obce jako tomu bylo v předchozích letech. Nově se určují prvky evropské kritické infrastruktury, které mají význam pro další členské státy Evropské unie, tzn., že

jejich narušení na území ČR by mělo závažný dopad i na další členský stát EU. Evropská kritická infrastruktura nebyla předmětem této diplomové práce.

Oblast energetiky obsahuje elektrizační soustavu, která je částí energetické soustavy a zahrnuje silnoproudá zařízení od výroby až ke spotřebitelům. Elektrárna je základním prvkem a představuje technologická zařízení k výrobě elektrické energie, která je získávána přeměnou jiné energie. V České republice tři čtvrtiny elektrické energie vyrábí společnost ČEZ, a.s. Zbylou čtvrtinu představují soukromé subjekty, zejména teplárny. Teplovody už nejsou v kritické infrastruktuře zahrnuty. Elektrárnu ještě rozdělujeme na samotnou výrobu elektrické energie, dispečink výrobce a vedení, které z elektrárny vystupuje. Tato oblast dále obsahuje přenosovou soustavu, kterou provozuje společnost ČEPS, a.s. Přenosová soustava je systém, který zajišťuje přenos elektrické energie do distribučních míst. Je tvořena soustavou nadzemních vedení vysokého napětí, transformátory, odpojovači a vypínači a také technickým dispečinkem. Další částí je distribuční soustava, která zajišťuje rozvod el. energie z přenosové soustavy ke koncovým uživatelům. Jedná se o výkon 110 kV a nižší napětí. Distribuční soustavu v České republice zabezpečují společnosti ČEZ, a.s., E.ON, a.s. a Pražská energetika a.s. Oblast ropy v kritické infrastruktuře představují ropovody a dispečinky. Na úrovni KI se tedy řeší přeprava a distribuce, skladování ropy a výrobní pohonných hmot. V oblasti zemního plynu se také řeší přeprava, skladování a technické dispečinky, ale neřeší se výroba.

Hlavním orgánem, který má kritickou infrastrukturu ve své gesci je vláda, respektive Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. Ministerstvo vnitra má za úkol informovat orgány Evropské unie o stavu kritické infrastruktury na území České republiky a předávat aktuální seznam prvků KI. Ministerstvo vnitra také organizuje cvičení, která prověřují připravená ochranná opatření. Ministerstva jako další orgány, která se KI zabývají, dohlíží na plnění opatření k ochraně prvků KI, kontrolují plány a o stavu prvků NKI jedenkrát ročně informují Ministerstvo vnitra. Na úrovni kraje je kritická infrastruktura řešena na úrovni přípravy ochrany prvků KI a to zpracováním operačních plánů, které obsahují detaily a specifické činnosti řešení konkrétních druhů krizových situací. Operační plán (OP)

stanoví pro konkrétní druh krizové situace na daném území postupy, zásady, opatření a síly a prostředky pro jejich řešení. Operační plány jsou součástí krizového plánu kraje a mohou to být například OP „Narušení dodávek ropy a ropných produktů velkého rozsahu“, OP „Ochrana území pod vodními díly před zvláštní povodní“ nebo OP „Následná ochranná opatření pro případ radiační havárie“. Ochrana kritické infrastruktury je dále řešena na úrovni plánů krizové připravenosti prvků kritické infrastruktury. Obce kritickou infrastrukturu již neřeší. Myslím si, že je to dobře, vzhledem k faktu, že oblasti KI již nejsou děleny do tří úrovní (národní, regionální a místní).

5.3 Diskuze nad kritérii určování prvků KI a nad vlivem počtu subjektů KI.

Jednotlivé změny kritérií určování prvků kritické infrastruktury jsem podrobně popsala v předcházející kapitole. Myslím si, že je správným krokem zrušení členění oblastí kritické infrastruktury do tří úrovní, které zohledňovaly i prvky KI na nižších úrovních krajů a obcí. Současné pojetí kritické infrastruktury, která se zabývá pouze prvky, které mají význam pro celý stát, je podle mého názoru efektivnější, protože není v silách státu nebo krajů chránit každý prvek malého významu.

Před rokem 2011 byly subjekty kritické infrastruktury určovány podle již zmíněných kritérií a jejich seznam byl uveden v části B Havarijního plánu kraje, konkrétně v části B-1.3.1 Subjekty kritické infrastruktury Jihočeský kraj. V oblasti nouzových služeb se v tomto havarijním plánu objevuje služba/produkt „*Nezařazené*“, kam jsou řazeny pohřební ústavy, domovy mládeže a školní jídelny, některé střední a vysoké školy na území JČK a firmy, které se zabývají odpadovým hospodářstvím. Podle mého názoru se jedná o pozůstatek ze členění oblastí, které platilo do roku 2007 a které po odstranění některých oblastí již nebylo možné zařadit. A také si myslím, že i z tohoto důvodu by již neměly být do kritické infrastruktury zahrnovány.

Nově stanovené subjekty KI jsem v této práci uvedla jen velmi omezeně. Důvodem je ta skutečnost, že do současné doby není k dispozici úplný seznam prvků kritické infrastruktury pro Jihočeský kraj. Na toto téma jsem prostřednictvím emailu

komunikovala s panem plk. Ing. Danielem Miklósem, vedoucím oddělení krizového řízení Ministerstva vnitra - generálního ředitelství HZS ČR, který se touto problematikou zabývá. Z naší komunikace vyplynuly závěry, že hlavní příčinou je skutečnost, že některé ústřední správní úřady dosud neukončily proces určování. Termín stanovení subjektů KI není dohledatelný v žádném z platných legislativních předpisů. Poslední zmínkou o určování prvků kritické infrastruktury, jejichž provozovatelem je organizační složka státu, je Usnesení Bezpečnostní rady státu č. 34 ze dne 20. října 2011, které ale také neobsahuje mezní termín určení prvků KI.

Prostřednictvím emailové komunikace jsem 24. dubna 2012 po poradě s konzultantem práce oslovila tři ministerstva (Ministerstvo dopravy, Ministerstvo průmyslu a obchodu a Ministerstvo zemědělství) s žádostí o poskytnutí informací o nově stanovených počtech subjektů KI (viz *příloha C*). Pouze Ministerstvo dopravy mi poskytlo požadované údaje, které jsou použity ve výsledcích této práce. Ostatní dotázaná ministerstva mi vůbec neodpověděla. Důvodem může být i fakt, že tyto údaje jsou podle zákona č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, vedeny jako vyhrazené.

Podle mého názoru je důležité vybrané zásadní informace o kritické infrastruktuře adekvátně chránit, ale neumím si představit, jak by zveřejnění několika čísel mohlo vést k narušení její funkčnosti. Vzhledem ke skutečnosti, že informace o určených subjektech kritické infrastruktury jsou „vyhrazené“, se ptám, jak je možné dostat se k opatřením obecné povahy, které tyto subjekty zveřejňují?

5.4 Diskuze nad oblastmi KI v Evropské unii a nad evropskou kritickou infrastrukturou.

Evropská unie si na rozdíl od České republiky stanovila 11 oblastí a 29 podoblastí kritické infrastruktury, které jsou zobrazeny v příloze D. *Odvětví kritické infrastruktury Evropské unie*. Hlavním rozdílem českých a evropských oblastí je jaderný průmysl, který ČR v rámci kritické infrastruktury vůbec neuvažuje, dále v oblasti ochrany zdraví jsou to biologické laboratoře a biologičtí činitelé, evropská finanční oblast se také liší

od té české. Česká republika do kritické infrastruktury také nezahrnula oblast vesmíru a výzkumných zařízení. Je to pochopitelné vzhledem ke skutečnosti, že ani jedna tato oblast není v ČR v popředí zájmů a pokud bychom se zamysleli nad smyslem kritické infrastruktury, že se jedná o životně důležité zájmy, s jejichž nefunkčností by byly ohroženy životy, zdraví, majetek atd., došli bychom k závěru, že při výpadku některé z těchto oblastí by výše jmenované podmínky nebyly naplněny. Další oblastí, kterou Česká republika ve svých oblastech nemá je chemický průmysl a s ním produkce a skladování nebo zpracování chemických látek a přeprava nebezpečných látek. Tato oblast by podle mého názoru v českých oblastech být zařazena mohla, vzhledem k tomu, že některé velké výroby chemických látek na území ČR existují.

Do evropské kritické infrastruktury, která se nachází na území České republiky a která by při výpadku ohrožovala i jiné státy Evropské unie, by se dala zařadit snad jen přenosová soustava v rámci elektroenergetiky. Přenosová soustava je schopna zvládnout pouze jednu velkou poruchu. Pokud by došlo k více velkým poruchám, nastal by kolaps soustavy a výpadek, na který by navazovalo odstavení elektrárny v důsledku neschopnosti odběratelů elektrickou energii odebírat nebo z důvodu neschopnosti elektrickou energii vyrábět. Zatímco distribuční soustava je schopna zvládnout čtyři velké poruchy, proto je distribuční soustava snadněji ochranná, a proto ji do EKI neřadíme. Největším problémem elektrické energie je fakt, že si ji nemůžeme uschovávat do zásoby podobně jako zemní plyn nebo ropu. U elektrické energie musí být rovnováha mezi výrobou, odběrem a spotřebou. Elektrická energie je nejcentralizovanějším prvkem kritické infrastruktury.

6. ZÁVĚR

Diplomová práce na téma „Porovnání stávajících kritérií a nově navržených kritérií pro zařazování subjektů a prvků kritické infrastruktury v Jihočeském kraji a vliv na počet subjektů“, měla dva základní cíle. Prvním bylo porovnat legislativně daná platná průřezová a odvětvová kritéria se zásadami určování prvků KI před novelizací krizového zákona a vliv změny krizového zákona na oblasti kritické infrastruktury. Druhým cílem bylo porovnat původní počty subjektů KI s nově stanovenými počty subjektů KI v Jihočeském kraji.

Splnění prvního cíle ukázalo, že původní zásady určování prvků KI byly nastaveny mírněji, než nová kritéria určování prvků KI. Nejvíce patrné zpřísnění kritérií je v oblastech energetiky, potravinářství a zemědělství, dopravy a v oblasti nouzových služeb. Novelizace krizového zákona ovlivnila také oblasti kritické infrastruktury. Počet oblastí zůstal stejný, před novelizací i po ní má KI 9 oblastí. Stejně jsou i kategorie oblastí, malých změn doznaly pouze názvy dvou oblastí, zdravotní péče se změnila na zdravotnictví a bankovní a finanční sektor se změnil na finanční trh a měnu. Výrazná změna je v produktech/službách. Před rokem 2011 měla KI 37 produktů/služeb. V současné době se oblasti kritické infrastruktury dělí do 23 podoblastí a osmnácti produktů/služeb. Druhý cíl práce byl s využitím uvedených metod naplněn pouze částečně. Jako problém se ukázalo zjištění nově stanovených počtů subjektů kritické infrastruktury. Gestoři těchto subjektů komunikovali jen velmi omezeně, proto nebylo možné získat požadované informace. S přispěním Ministerstva dopravy se mi alespoň podařilo porovnat subjekty KI v oblasti dopravy. Z uvedených údajů vyplývá, že dříve do kritické infrastruktury patřilo 28 subjektů a nyní je to subjektů 5.

Na základě výsledků a výše uvedených skutečností byla první hypotéza, že současná kritéria určování prvků KI jsou přísnější, než dříve používané zásady, potvrzena. Druhá hypotéza, která uvádí, že se počet subjektů KI na území Jihočeského kraje sníží, byla také potvrzena, ale lze to doložit výsledky pouze z jednoho rezortu.

Největším problémem práce bylo nalezení nově stanovených subjektů kritické infrastruktury. Ani Ministerstvo vnitra, které má kritickou infrastrukturu ve své gesci a je jejím hlavním orgánem, ještě nemá k dispozici úplný seznam nově určených prvků

KI. A jak jsem se následně dozvěděla, tento seznam bude v režimu „vyhrazené“, tzn., že případné zneužití by mohlo být nevýhodné pro zájmy České republiky. Systém určování prvků KI probíhá dvěma způsoby, usnesením vlády, pokud se jedná o subjekty, jejichž provozovatel je organizační složka státu a opatřením obecné povahy, pokud provozovatelem není organizační složka státu. Některá tato opatření obecné povahy jsou volně přístupná na internetových stránkách příslušných ministerstev. Zamýšlím se nad tím, jak je tedy možné, že informace, které by měly být vedeny jako vyhrazené, jsou volně přístupné na internetu?

Kritická infrastruktura se vyvíjí a formuje. Mým názorem je, že ani dnešní podoba oblastí kritické infrastruktury, kritérií určování prvků KI není konečná a v průběhu času a v návaznosti na mezinárodní i vnitrostátní situace se bude stále měnit. Stejně tak i jednotlivé subjekty kritické infrastruktury se budou měnit, budou zanikat i vznikat nové. Tento dynamický vývoj způsobuje, že v problematice kritické infrastruktury je stále co poznávat a zdokonalovat a že vzdělávání v této oblasti je dlouhodobé a nikdy nekončící.

7. KLÍČOVÁ SLOVA

Kritická infrastruktura

Prvek kritické infrastruktury

Subjekt kritické infrastruktury

Oblasti kritické infrastruktury

Kritéria určování prvků kritické infrastruktury

8. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

[1] Valášek, Jarmil. Kritická infrastruktura a možné hrozby. In: *Sborník přednášek konference Ochrana obyvatel 2007 – Ochrana kritické infrastruktury (Ostrava, 14.-15. únor 2007)*, Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2007, s. 399-404. [CD]. ISBN 80-86634-51-5.

[2] Šenovský, M., V. Adamec a P. Šenovský. *Ochrana kritické infrastruktury*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2007, 141 s. ISBN 978-80-7385-025-8.

[3] Česká Republika. Zákon o krizovém řízení a změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů*. 2000, roč. 2010, č. 240, částka 149.

[4] Ministerstvo vnitra. Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení a plánování obrany státu. Dostupný z: <http://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník-krizove-rizeni-a-planovani-obrany-statu.aspx>

[5] Česká Republika. Zákon o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů. In: *Sbírka zákonů*. 2000, roč. 2000, č. 241, částka 079.

[6] Česká Republika. Zákon o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon). In: *Sbírka zákonů*. 2006, roč. 2006, č. 183, částka 063.

[7] Fišer, Václav. Kritická infrastruktura a zdravotnictví. In: *V. kongres Medicína katastrof s mezinárodní účastí (Brno, 4.-5. února 2010)*, Brno: Úrazová nemocnice Brno, 2010. Dostupný z: http://www.unbr.cz/Data/files/KonfMeKa10/iv_1fiser.pdf

[8] Štěpán, Miroslav. Zvýšení ochrany kritické infrastruktury EU a ČR – naléhavá bezpečnostní výzva. In: *Mezinárodní konference „Bezpečnostní budoucnost EU a ČR: Jak jsme na ni připraveni“ (Praha, 23. listopad 2007)*, Praha, 2007, s. 70-74. Dostupný z: http://ceses.cuni.cz/CESES-76-version1-Sbornik_cesky.pdf

[9] Rosinová, Marika a Daniel Miklós. Sjednocování postupů v oblasti krizového řízení v roce 2011 [on-line]. *112 – odborný časopis požární ochrany integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva*. Ročník XI, číslo 2/2012.

Dostupný z: <http://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xi-cislo-2-2012.aspx?q=Y2hudW09NQ%3d%3d>

[10] Šándor, Andor. Současný stav a charakteristika zabezpečení objektů kritické infrastruktury. In: *Mezinárodní konference „Bezpečnostní budoucnost EU a ČR: Jak jsme na ni připraveni“ (Praha, 23. listopad 2007)*, Praha, 2007, s. 75-82. Dostupný z: http://ceses.cuni.cz/CESES-76-version1-Sbornik_cesky.pdf

[11] Martínek, Bohumír. Přístupy ke zpracování komplexní strategie ochrany kritické infrastruktury. In: *Sborník 5. mezinárodní konference Krizový management – Ochrana obyvatelstva (Brno, 14. a 15. květen 2008)*, Brno: Univerzita obrany, 2008, s. 259-265. [CD] ISBN 978-80-7231-510-9.

[12] Otráskal, Pavel a Jozef Kučík. Podíl jednotek aktivních záloh AČR při plnění úkolů ochrany kritické infrastruktury. In: *Sborník přednášek konference Ochrana obyvatel 2007 – Ochrana kritické infrastruktury (Ostrava, 14.-15. únor 2007)*, Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2007, s. 259-266. [CD]. ISBN 80-86634-51-5.

[13] Zelinka, Jan. Možné způsoby fyzické ochrany důležitých objektů a kritické infrastruktury, historie a současnost. In: *Sborník přednášek konference Ochrana obyvatel 2007 – Ochrana kritické infrastruktury (Ostrava, 14.-15. únor 2007)*, Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2007, s. 453-456. [CD]. ISBN 80-86634-51-5.

- [14] Komise Evropských společenství, *Zelená kniha o Evropském programu na ochranu kritické infrastruktury*, KOM (2005) 576 v konečném znění.
- [15] Směrnice Rady 2008/114/ES, o určování a označování evropských kritických infrastruktur a o posouzení potřeby zvýšit jejich ochranu.
- [15] Česká Republika. Zákon správní řád. In: *Sbírka zákonů*. 2004, roč. 2004, č. 500, částka 174.
- [16] Procházková, Dana. Problém ochrany kritické infrastruktury. In: *Sborník příspěvků Instrukčně metodického zaměstnání s mezinárodní účastí – Zkušenosti s ochranou KI (Lázně Bohdaneč, 2.-3. říjen 2006)*, Lázně Bohdaneč: Institut ochrany obyvatelstva, 2006.
- [17] Kovařík, Jaroslav. Kritická infrastruktura a ochrana obyvatelstva. In: *Sborník přednášek konference Ochrana obyvatel 2007 – Ochrana kritické infrastruktury (Ostrava, 14.-15. únor 2007)*, Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2007, s. 145-152. [CD]. ISBN 80-86634-51-5.
- [18] Mozga, J., M. Vítek a F. Kovařík. *Kritická infrastruktura společnosti*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2008, 156 s. ISBN 978-80-7041-299-2.
- [19] Sdělení Komise Radě a Evropskému parlamentu. Ochrana kritické infrastruktury při boji proti terorismu. Brusel, 2004.
- [20] Hanzlíková, Helena. Kritická infrastruktura a Evropská unie. In: *Sborník 5. mezinárodní konference Krizový management – Ochrana obyvatelstva (Brno, 14. a 15. květen 2008)*, Brno: Univerzita obrany, 2008, s. 82-85. [CD] ISBN 978-80-7231-510-9.
- [21] The European Programme for Critical Infrastructure Protection, Brusel 2006, MEMO/06/477.

[22] Council Directive on the identification and designation of European critical infrastructures and the assessment of the need to improve their protection, Brusel, 2008.

[23] Commission of the European Communities, „Protecting Europe from large scale cyber-attacks and disruptions: enhancing preparedness, security and resilience“, Brusel, 2009.

[24] Sdělení komise radě a Evropskému parlamentu. *Haagský program: Deset priorit pro nadcházejících pět let. Partnerství pro evropskou obnovu týkající se svobody, bezpečnosti a práva*. KOM(2005) v konečném znění.

[25] Komise evropských společenství. *Sdělení komise o Evropském programu na ochranu kritické infrastruktury*. KOM(2006) v konečném znění.

[26] Komise evropských společenství. *Sdělení komise radě a evropskému parlamentu, kterým se stanoví rámcový program „Bezpečnost a ochrana svobod“ na roky 2007–2013*. KOM(2005) v konečném znění.

[27] Beneš, Ivan. Zkušenosti s ochranou kritické infrastruktury v ČR. In: *Sborník přednášek konference Ochrana obyvatel 2007 – Ochrana kritické infrastruktury (Ostrava, 14.-15. únor 2007)*, Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2007, s. 15-22. [CD]. ISBN 80-86634-51-5.

[28] Vláda ČR. Výbor pro civilní nouzové plánování. *Vláda České republiky*. [Online], 2008. Dostupný z: <http://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/brs/pracovni-vybory/civilni-nouzove-planovani/vybor-pro-civilni-nouzove-planovani-36255/>.

[29] Horák, R., T. Salinger a J. Navrátil. Řešení KI s možností využití nástrojů EU. In: *Sborník přednášek konference Ochrana obyvatel 2007 – Ochrana kritické infrastruktury (Ostrava, 14.-15. únor 2007)*, Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2007, s. 62-72. [CD]. ISBN 80-86634-51-5.

[30] Usnesení VCPN č. 222/2006 ke Zprávě o stavu řešení problematiky kritické infrastruktury, Praha 2006.

[31] Martínek, Bohumír. Východiska a principy zajištění ochrany kritické infrastruktury v České republice [on-line]. *112 – odborný časopis požární ochrany integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva*. Ročník VII, číslo 4/2008.

Dostupný z:

http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/112/2008/duben/strana_22.html

[32] Vláda ČR. Usnesení ze dne 25. února č. 170 o Harmonogramu dalšího postupu zpracování dokumentů Komplexní strategie České republiky k řešení problematiky kritické infrastruktury a Národního programu ochrany kritické infrastruktury. Praha, 2008.

[33] Usnesení BRS č. 30/2007 ke Zprávě o řešení problematiky kritické infrastruktury v České republice, Praha 2007.

[34] Usnesení BRS č. 5/2010 ke Komplexní strategii ČR k řešení problematiky kritické infrastruktury a Národnímu programu ochrany KI, Praha 2010.

[35] Kolečák, I., D. Miklós a M. Rosinová. Novelizace krizového zákona. In: *Sborník přednášek X. ročníku mezinárodní konference Ochrana obyvatelstva – DEKONTAM 2011 (Ostrava, VŠB – TU 2.-3. únor 2011)*, Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2011, s. 44-47. [CD]. ISBN 978-80-7385-096-8.

[36] Metodika zpracování plánů krizové připravenosti podle § 17 až 18 nařízení vlády č. 462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů.

[37] Procházková, Dana. Procesní model pro ochranu KI. In: *Sborník přednášek konference Ochrana obyvatel 2007 – Ochrana kritické infrastruktury (Ostrava, 14.-15.*

únor 2007), Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2007, s. 269-279. [CD]. ISBN 80-86634-51-5.

[38] Mozga, Jaroslav. Problémy ochrany kritické infrastruktury. In: *Sborník přednášek konference Ochrana obyvatel 2007 – Ochrana kritické infrastruktury (Ostrava, 14.-15. únor 2007)*, Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2007, s. 225-233. [CD]. ISBN 80-86634-51-5.

[39] Richter, Rostislav. Veřejná správa a ochrana kritické infrastruktury. In: *Sborník přednášek konference Ochrana obyvatel 2007 – Ochrana kritické infrastruktury (Ostrava, 14.-15. únor 2007)*, Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2007, s. 323-332. [CD]. ISBN 80-86634-51-5.

[40] Šenovský, Michail a Vít Šenovský. Problematika kritické infrastruktury. In: *Sborník přednášek konference Ochrana obyvatel 2007 – Ochrana kritické infrastruktury (Ostrava, 14.-15. únor 2007)*, Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2007, s. 352-357. [CD]. ISBN 80-86634-51-5.

[41] Bílek, Martin. Aktuální problémy ochrany kritické infrastruktury. In: *Program bezpečnostního výzkumu České republiky v letech 2010-2015*, Ministerstvo vnitra 2011. Dostupný z: http://ceses.cuni.cz/CESES-65-version1-TRS_WP_09.pdf

[42] Vláda ČR. Bezpečnostní strategie České republiky, Praha, 2011.

[43] Procházková, Dana. Bezpečnost KI z pohledu bezpečnosti systému systémů. In: *Sborník 5. mezinárodní konference Krizový management – Ochrana obyvatelstva (Brno, 14. a 15. květen 2008)*, Brno: Univerzita obrany, 2008, s. 323-332. [CD] ISBN 978-80-7231-510-9.

[44] Nařízení vlády č. 462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů.

[45] Ministerstvo vnitra. Komplexní strategie České republiky k řešení problematiky kritické infrastruktury, Praha, 2009.

[46] Ministerstvo vnitra. Národní program ochrany kritické infrastruktury, Praha, 2009.

[47] Nařízení vlády č. 432/2010 Sb., o kritériích pro určení prvku kritické infrastruktury.

SEZNAM TABULEK

- Tabulka 1. *Přehled oblastí KI do roku 2004*, strana 47.
- Tabulka 2. *Přehled oblastí KI do roku 2007*, strana 52.
- Tabulka 3. *Přehled oblastí KI do roku 2011*, strana 54.
- Tabulka 4. *Přehled oblastí KI po novelizaci krizového zákona*, strana 60.
- Tabulka 5. *Porovnání oblastí KI v rámci vývoje v České republice*, strana 66.
- Tabulka 6. *Porovnání kritérií určování prvků KI v oblasti energetiky*, strana 68.
- Tabulka 7. *Porovnání kritérií určování prvků KI v oblasti vodního hospodářství*, strana 70.
- Tabulka 8. *Porovnání kritérií určování prvků KI v oblasti potravinářství a zemědělství*, strana 71.
- Tabulka 9. *Porovnání kritérií určování prvků KI v oblasti zdravotní péče*, strana 73.
- Tabulka 10. *Porovnání kritérií určování prvků KI v oblasti dopravy*, strana 73.
- Tabulka 11. *Porovnání kritérií určování prvků KI v oblasti komunikačních a informačních systémů*, strana 75.
- Tabulka 12. *Porovnání kritérií určování prvků KI v oblasti bankovního a finančního sektoru*, strana 76.
- Tabulka 13. *Porovnání kritérií určování prvků KI v oblasti nouzových služeb*, strana 76.
- Tabulka 14. *Porovnání kritérií určování prvků KI v oblasti veřejné správy*, strana 78.
- Tabulka 15. *Počty subjektů KI v Jihočeském kraji před novelizací krizového zákona*, strana 79.
- Tabulka 16. *Prvky KI v oblasti ropy a ropných produktů*, strana 80.
- Tabulka 17. *Prvky KI v oblasti dopravy*, strana 81.

PŘÍLOHY

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A. *Email z Ministerstva dopravy.*

Příloha B. *Přehled prvků KI v oblasti dopravy platných do roku 2011.*

Příloha C. *Email adresovaný Ministerstvu průmyslu a obchodu s žádostí o poskytnutí informací o subjektech kritické infrastruktury.*

Příloha D. *Odvětví kritické infrastruktury Evropské unie.*

Příloha A. Email z Ministerstva dopravy.

Odpovědět | Odp. všem | Přeposlat | **Smazat** | Nahlásit spam | Další akce

4 / 65

Předmět: Diplomová práce | Zpět na výpis | Tisknout

Od: **jan.gruber@mdcr.cz** | Zobrazit podrobnosti

Komu: <katka.krejцова@centrum.cz>

Datum: 11. 5. 2012 09:51

Přílohy: [Gruber.Jan.Ing..vcf](#) (144 B) | Uložit | Uložit vše

Zobrazit zprávu jako text

Vážená paní kolegyně,

k Vaší otázce směřující na zjištění počtu subjektů kritické infrastruktury (dále jen "KI") Vám sděluji, že v resortu dopravy je v současné chvíli, podle zákona 240/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a nařízení vlády č. 432/2010 Sb., o kritériích pro určení prvku kritické infrastruktury, určeno 5 subjektů KI. Jedním ze subjektů KI je samotné Ministerstvo dopravy, které bylo určeno jako organizační složka státu subjektem KI rozhodnutím vlády. Další 4 subjekty KI v resortu dopravy, jejichž provozovatelem není organizační složka státu, byly určeny v odvětví doprava opatřením obecné povahy ministra dopravy v pododvětví silniční, železniční a letecké dopravy.

Doufám, že Vám tyto informace pomohou ke zdárnému zpracování a dokončení Vaší diplomové práce, pokud byste měla další dotazy směřující na tuto oblast, nabízím Vám možnost využití případně dalších konzultací a objasnění Vašich otázek k této problematice přímo se mnou buď elektronicky nebo zde u nás na ministerstvu.

Přeji Vám příjemný slunečný den.

S pozdravem

Ing. Jan Gruber
Tel.: +420 2251 31 257
Fax.: +420 2251 31 118
E-mail: jan.gruber@mdcr.cz

Příloha B. Přehled prvků KI v oblasti dopravy platných do roku 2011, zdroj: havarijní plán kraje.

P.č.		Produkt nebo služba	Název subjektu KI	Zřizovatel
1.	Celostátního významu	5.1. Silniční	Silniční most I/20	Ředitelství silnic a dálnic ČR správa ČB Lidická 49/110 České Budějovice
2.		5.1. Silniční	Silniční most I/19	
3.		5.1. Silniční	Silnice I./ 4	
4.		5.1. Silniční	sil. I/ 3	
5.		5.1. Silniční	Sil I/ 20	
6.		5.1. Silniční	Sil. I/ 22	
7.		5.1. Silniční	Sil I/ 34	
8.		5.1. Silniční	Si I/2424	
9.		5.1. Silniční	Sil I/19	
10.		5.1. Silniční	sil.I/23	
11.		5.1. Silniční	sil.I/39	
12.	Celostátního významu	5.2. Železniční	Uzlová žel.stanice České Budějovice	České dráhy a.s.
13.		5.2. Železniční	Železniční stanice Horní Dvořiště	
14.		5.2. Železniční	Uzlová železniční stanice Strakonice	
15.		5.2. Železniční	Uzlová železniční stanice Tábor	
16.		5.2. Železniční	Železniční stanice Číčenice	
17.		5.2. Železniční	Železniční stanice Písek	
18.		5.2. Železniční	Železniční stanice Protivín	
19.		5.2. Železniční	Železniční stanice Ražice	
20.		5.2. Železniční	Železniční most	
21.		5.3. Letecká	Letiště	Jihočeské letiště České Budějovice a.s. U Zimního stadionu 1952/2 České Budějovice
22.	Krajského významu	5.1. Silniční	Správa a údržba silnic Jihočeského kraje, p.o.	Správa a údržba silnic JčK, p.o., Nemanická 2133/10, 370 10 České Budějovice
23.		5.1. Silniční	Dopravní podnik města České Budějovice a.s.	Dopravní podnik města České Budějovice a.s., Novohradská 40/738 370 33 České Budějovice
24.		5.1. Silniční	ČSAD AUTOBUSY České Budějovice a.s.	ČSAD AUTOBUSY České Budějovice a.s., Jeronýmova 19/1485 České Budějovice
25.		5.1. Silniční	ČSAD JIHOTRANS a.s.	ČSAD JIHOTRANS a.s., Pekárenská 255/77 370 21 České Budějovice
26.		5.1. Silniční	Autodoprava Hanzalík s.r.o.	Autodoprava Hanzalík s.r.o., Třeboňská 93 373 71 Rudolfov
27.		5.1. Silniční	HOCHTIEF CZ a. s., Divize Čechy o.z., České Budějovice	HOCHTIEF CZ a. s. Plzeňská 16/3217 150 00 Praha 5
28.		5.1. Silniční	STRABAG a.s., odštěpný závod České Budějovice	STRABAG a.s. Na Bělidle 198/21 CZ - 150 00 Praha 5 – Smíchov

Příloha C. Email adresovaný Ministerstvu průmyslu a obchodu s žádostí o poskytnutí informací o subjektech kritické infrastruktury.

Odpovědět   Odp. všem   Přeposlat   Smazat   Nahlásit spam   Další akce ▾   « 5 / 55 »

Předmět: **diplomová práce**   Zpět na výpis   Tisknout

Komu: <posta@mpo.cz>   [Zobrazit podrobnosti](#)

Datum: 24.4.2012 14:54   [Zobrazit zprávu jako text](#)

Dobrý den,
jmenuji se Kateřina Krejčová a studuji na zdravotně sociální fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích obor Civilní nouzová připravenost. Nyní píši diplomovou práci na téma "Porovnání stávajících kritérií a nově navržených kritérií pro zařazování subjektů a prvků kritické infrastruktury v Jihočeském kraji a vliv na počet subjektů". Mým úkolem je kromě jiného porovnat počty subjektů kritické infrastruktury před novelizací krizového zákona a po novelizaci. Proto bych vás ráda poprosila, zda je možné získat od vašeho resortu počty nově stanovených subjektů kritické infrastruktury.

Děkuji, s přáním hezkého dne, Bc. Kateřina Krejčová

Příloha D. *Odvětví kritické infrastruktury Evropské unie, zdroj: vlastní výzkum.*

Odvětví	Pododvětví
I. Energetika	1. Produkce ropy a plynu, rafinování, zpracování, skladování a distribuce potrubím 2. Výroba a rozvod elektřiny
II. Jaderný průmysl	3. Produkce a skladování/zpracování jaderných látek
III. Informační a komunikační technologie (I.C.T.)	4. Ochrana informačních systémů a sítí 5. Automatizace přístrojů a kontrolních systémů (SCADA atd.) 6. Internet 7. Poskytování pevných telekomunikačních sítí 8. Poskytování mobilních telekomunikačních sítí 9. Radiová komunikace a navigace 10. Satelitní komunikace 11. Vysílání
IV. Voda	12. Zásobování pitnou vodou 13. Kontrola kvality vody 14. Těsnění a kontrola množství vody
V. Potraviny	15. Zásobování potravinami a zajištění bezpečnosti potravin
VI. Ochrana zdraví	16. Lékařská a nemocniční péče 17. Léky, séra, očkovací látky a léčiva 18. Biologické laboratoře a biologičtí činitelé
VII. Finanční	19. Infrastruktury a systémy zúčtování a vypořádání obchodů s cennými papíry 20. Regulované trhy
VIII. Doprava	21. Silniční doprava 22. Železniční doprava 23. Letecká doprava 24. Vnitrozemská vodní doprava 25. Zámořská a příbřežní námořní doprava
IX. Chemický průmysl	26. Produkce a skladování/zpracování chemických látek 27. Potrubí pro přepravu nebezpečných látek (chemických látek)
X. Vesmír	28. Vesmír
XI. Výzkumná zařízení	29. Výzkumná zařízení